Ժ. ՏԱՐԻ 2892 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 15 ՀՈՌԻ 4386 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1893 26 ՐԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» » Վեցամսեայ » »	75
» » Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր [illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքն [illegible] Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՍԵՊՏ. 24/6 ՀՈԿՏ. 1893

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՇԷՆՔԸ ԵՒ ՈՐԲԵՐՈՒՆ ՄՆՈՒՆԴԸ

Խմբագիր մը որ պաշտպան է Հիւանդանոցի որբերուն փորը կշտացնելու (ամէն խօսքերով), չկրնալով պնդել թէ Հիւանդանոցի հասոյթները կը գողցուին, կը տրամաբանէ թէ Հիւանդանոցին անյարմա՛ր շէնք մը կառուցուած ըլլալուն համար է որ որբերն ամեն առատու խորոված միս չեն վայելեր.

Հա՞րկ է արդեօք յիշեցնել թէ Հիւանդանոցի Եկամուտը միշտ անջատ պահուած է Վերաշինութեան Եկամուտէն, որ զատ տումար ունի, և զատ հասոյթ, — Հանգանակութիւնն յանուն Վերաշինութեան. Թէ պատսպարելոց սնունդին յատկացուածէն ոսկի մը անգամ չէ գործածուած շինութեան, և հետեւապէս, ճարտարապետին իր ձեռքն ունեցած յատակագիծն աւելի կամ նուազ յաջողութեամբ գործադրելուն պատճառաւ որբերը չեն զրկուած ո՛չ մէկ բանէ որ կրնար իրենց տրուիլ Հիւանդանոցի եկամտոյն համեմատ.

* * *

Գալով այն ճշմարտութեան թէ «Հիւանդանոցի հասոյթք ասկէ աւելի չեն ներեր,» ասիկա միշտ ըսուած է. Հրաժարեալ Հոգաբարձուք իրենց պաշտօնագրերով ու տեղեկագրերով նոյնը միշտ հաստատած են, պարբերաբար և մանրամասն հրատարակելով թէ ի՛նչ կը կերցնեն և ի՛նչ կը հագցնեն իրենց պատսպարեալներուն ներկայ գտնուած հասոյթներով. Եթէ իրենք արժանիք մը ունեցած են, այն է որ իրենց անձնական զոհողութեամբ և ջանքերով, կրցած են ազգի վիճակներէն աւելի հասոյթ գանձել, և առաջուընէ աւելի աղէկ նայիլ Հիւանդանոցին. Եթէ Ազգն աւելի տայ, եթէ հաստատ եկամուտք աւելնան, անշուշտ աւելին կրնայ ըլլալ, և այս ալ նոր Հոգաբարձուներուն և անոնց յաջորդներուն գործը պիտի ըլլայ.

* * *

Նոյն խմբագիր կը գանգատի նաեւ որ Թիճարէթ խանի հասոյթը տարուէ տարի իր վրայ բարդուելով կը թողուի, և հիմակուընէ չի գործածուիր որբերուն աւելի աղէկ ուտելիք և կերակուրներ տալու. Հա՞րկ է արդեօք յիշեցնել թէ այս մասին Նուրեան էֆէնտիի վարչապետութեան օրով Ազգ. Վարչութիւնը կանոնագիր մը հաստատած է, որուն համեմատ այն հասոյթք, որոշեալ քանակութեան մը հասնելէն ետեւ, պիտի գործածուին միայն ուսումնական կրթութեան տալու որբերուն. (Տե՛ս Նոյն Վարչութեան տեղեկագրոյն մէջ.) Ասիկա Ազգ. Վարչութեան և Արհեստանոցի Խնամակալութեան վերաբերեալ գործ մ'էր, որուն մէջ ուղղակի ձայն չէին կրնար ունենալ հրաժարեալ կամ արդի Հոգաբարձուք. Պէտք է որ, նախ, Որբանոցի շէնք մը կառուցուի, որուն համար իրենց կամքէն անկախ պատճառաւ դժուարութիւն ծագած է, որպէս յայտնի է, և յետոյ, պէտք է որ Սովելոց հանգանակութենէն աւելցած գումարով գնուած կալուածներուն եկամուտն յատկացուի որբերուն արհեստական կրթութեան տալու. Իսկ սնունդի խնդիրը կախում ունի Հիւանդանոցի եկամտոյցէն. Այս ալ Ազգին բարեյօժարութենէն և ողորմածութենէն կախում ունի, ինչպէս ուրբաթ օր բաւական մանրամասնութեամբ բացատրուած էր Իրազեկին գրութեան մէջ.

* * *

Նոյն թերթ կ'ըսէ նաեւ թէ Ազգային Հիւանդանոցը շինուած է «անապատի մը մէջ».

Աւելի աղէկ. Անապատները զերծ կ'ըլլան միկրոբէ.

Մնաց որ, Ետի Գուլէի գուրան, իր արդի վիճակին մէջ մանաւանդ, [illegible] հաշակելով, յիշեալ թերթին խմբագիրը անգամ մ'եւս կը հաստատէ թէ կեանքերնուն մէջ դուրս չեն ելած «Եօթնաբուրգեան Պարիսպ»էն, և գաղափար անգամ չունին թէ, ըստ արդի գիտական պահանջմանց, Հիւանդանոցք ո՛ւր և ինչպիսի տեղեր պէտք է կառուցուած ըլլան.

ԻՐԱԶԵԿ

Ի՞ՆՉ Կ'ՈՒՏԵՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

Իրազեկն, անցեալ օր յօդուած մը հրատարակելով՝ «Որբերն ի՞նչպէս կ'ապրին Ազգային Հիւանդանոցի մէջ» խորագրին տակ, տեղական թերթի մը այն մասին ըրած հրատարակութեանց ստուգութեան չափն իմանալու իբրեւ յարմարագոյն միջոց՝ առաջարկած էր յանկարծակի այցելութիւններ ընել Ս. Փրկչի Հիւանդանոցին, առտուն, ցերեկին և իրիկուն, և որբերուն, հիւանդներուն, յիմարներուն, ծերերուն, ապուշներուն և այլ երկու սեռէ պատսպարելոց տրուած նախաճաշին, ցերեկի ճաշին և ընթրիքին ի՛նչ բաներէ բաղկացած ըլլալն աչքով տեսնել, ստուգել և հրատարակել լրագրաց մէջ, եթէ հաւատ չեն ընծայեր Հիւանդանոցի վարչութեան կողմէ հաղորդուած տեղեկութեանց և հրատարակուած ցուցակներուն՝ կերակրոց տեսակներուն վրայ.

Սամաթիացի ազգային մը, Ար. Մ. էֆ. նամակ մ'ուղղելով մեզ, սեպտ. 22 թուով, կ'ըսէ.

«Երբ երկուշաբթի առաւօտ եղբօրս հետ միասին գնացինք ի Հիւանդանոց, պատեհ առիթ ունեցանք շաբաթ աւուր և կիրակի աւուր օրագրութիւններն աչքէ անցունել, յորմէ տեղեկացանք թէ Հիւանդանոցին մէջ գտնուող ամեն պատսպարելոց շաբաթ օր տրուեր է հաց, [illegible], իսկ կիրակի առաւօտ [illegible] և խավիծ չաքարով, որոց հաշիւներն իսկ բանալով տեղեկացանք թէ 21 օխա պիւր և 20 օխա 200 դրամ չաքար սպառեր է խավիծի համար. (ի բաց առեալ հիւանդներուն յատուկ կերակուրներն, բժշկական պատուէրներուն համաձայն.) Կը հարցնեմ ձեզ, ընթերցողք, կիրակի առաւօտ դուք խավիծ կերա՞ք. — Անշուշտ ո՛չ պիտի պատասխանէք, գուցէ մի քանիներէն զատ.

«Այժմ երբ այս ամենն առաջի աչաց ունենանք, կարելի՞ է որ տեղական թերթի մը «առաւօտ և երեկոյ ցամաք հացին ի՞նչ օգուտ կ'ընէ 15 փարան» ելն. չատախօսութեանց հաւատ ընծայել. — կարծեմ, ո՛չ.

«Պէտք է որ ամեն պարագայի մէջ ո՛ և է լուր երբ ստիպուինք տարածայնել, մանաւանդ ազգային հաստատութեանց նկատմամբ, ստոյգ աղբիւրներէ քաղած լինել, ապա թէ ոչ այդպիսի հրատարակութիւնք միայն թշնամութեան արդիւնք կրնանք նկատել.»

ԶՈՂՐԱՖԻՈՆԻ ԱՌԹԻՒ

Զողրաֆիոն վարժարանի Հոգաբարձութեան ատենադպիր Տքթ. Սգամէլլօ իր ճառին մէջ զոր արտասանեց կիրակի աւուր բացման հանդիսին առթիւ, պատմական ակնարկութիւն մ'ըրաւ, յիշեցնելով թէ Բերայի յոյն հասարակութիւնն հոն հաստատուած է դարուս սկիզբն, այսինքն՝ երբ շինուեցաւ Բերայի յունական հնագոյն եկեղեցին, որ է Բանայիա կամ Աստուածամօր եկեղեցին. Ընդհանուր կարծիք մը կայ թէ 1804էն մինչեւ 1833 Բերայի Յոյնք վարժարան չէին ունեցած. Ատենաբանն ուղղելով այս կարծիք, յիշեցուց թէ եկեղեցւոյ շինութենէն գրեթէ անմիջապէս ետքն, յոյն հասարակութիւնն յարակից երկու վարժարաններ ունեցած է ի Փարմագ Գաբու, որք կ'երեւի թէ այրած են 1831ի հրդեհին. Սու Թէրազի փողոցին մէջ, այն տեղւոյն վրայ ուր կառուցուած է այժմ փառաւորն Զողրաֆիոն, ազգային նախակրթարանն հիմնեցաւ 1846ին, փայտաշէն, և մնաց մինչեւ 1890, յորժամ այնքան հինցած էր որ վերջին տարիներս հանդէսներ կատարելը վտանգաւոր դարձած էր, և օր առաջ արտաքոյ կարգի սիւներ կը դրուէին շէնքին տակ, որպէս զի արկած մը չպատահէր. Բերայի յոյն հասարակութիւնն, անոնք մանաւանդ որ աշակերտ կը ղրկեն Սու Թէրազիի վարժարանն, իրենց մէջ հանգանակութիւն ընելով շինել ուզեցին, բայց հինգ-վեց հազար ոսկին չանցաւ, և ճարահատեալ էին, երբ իր անհուն բարեսրտութեամբ օգնութեան հասաւ Վսեմ. Խրիստաքի էֆ. Զողրաֆոս, 10,000 ոսկոյ նուիրմամբ. Ն. Վսեմութիւն երկու պայման միայն դրած է այս նուէրն ընելով, այսինքն թէ նախ, վարժարանը նախակրթարանէ զատ միջնակարգ վարժարան ևս ըլլայ (Գիմնազիոն) և երկրորդ՝ իր անունը կրէ յայսմհետէ. Շինութեանց ծախքն է 13,000, և կարելի էր 3—4,000 ոսկի պակաս ծախսել, և դպրոցին եկամուտ աւելցնել, բայց որոշուեցաւ առողջապահական տեսակէտով աւելի կատարելագործեալ շէնք մը կառուցանել և ի փոխարէն հարուստ աշակերտներէ աւելի մեծ թոշակ առնուլ, թէ հարուստ և թէ աղքատ աշակերտները տեղաւորելով ըստ ամենայնի աւելի յարմար շէնքի մը մէջ. (Այսու հանդերձ, ինչպէս ըսինք, նուէրին մէջ 3,000 ոսկի աւելցած է, որ եկամուտ պիտի ըլլայ դպրոցին.)

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ Ի ԽԱՐԲԵՐԴ

Մեր թուրք պաշտօնակիցք ևս կը հաստատեն Անատոլուի արեւելեան գաւառներուն մէջ տիրապետող սակաւութիւնն և աղքատութիւնը. Խարբերդէ կը գրուի Սեպտեմբեր 9/21 թուով թէ հունձքերն հաւաքուած են, և միջին քանակութենէն վար են, ի բաց առեալ Տիարպէքիրի կողմն և Տաւրոսեան շղթային հարաւակողմն, ուր հունձքերը լաւ են այս տարի. Ջուր չունեցող տեղերուն հունձքն ամենէն խեղճ է. Հոն հողին ցանուած սերմը գտած է երկրագործը. Խարբերդի դէպի հիւսիսային և արեւելեան կողմը, դէպ ի Կարին և Բաղէշ, խիստ քիչ բան հաւաքուած է, և ժողովուրդն ահ ու դողով կը սպասէ ձմրան մօտենալը. Թէպէտ շատ արմտիք կուգան Տիարպէքիրէ, բայց ի Խարբերդ գները գրեթէ կրկնապատիկ աւելի են քան սովորական տարիներ. Հետեւապէս, Հնձոյ մասին Օսմ. Տէրութեան երկու ծայրերն, արեւելեան փոքր Ասիա և Ռումելի, իրարու գլխովին հակառակ դրութեան մէջ են այս տարի.

ՍՐԿԱԾԵԱԼՔ ՄԱԼԱԹԻՈՅ

Խարբերդի կուսակալ Էնիս փաշա Մալաթիա գացած է, ուր կը հսկէ երկրաշարժի խեղճ զոհերուն համար հանգանակուած գումարներուն բաշխման. Ժողովուրդը կ'ապրի հիւղակներու կամ վրաններու տակ. Թեթեւ ցնցումներ զգալի կ'ըլլան դեռ ևս, ու ժողովրդեան մեծագոյն մասը դրամ չունի. Եթէ Վեհ. Սուլթանին հայրական շնորհները չըլլային, տեղացւոց խեղճութիւնը շատ աւելի սաստիկ կ'ըլլար. Հիմա Վեհ. Սուլթանին համար կ'աղօթեն սրտաբուխ մաղթանքներով.

Ցարդ բաշխուած նպաստը քաջալերութիւն մը պիտի ըլլայ ո՛ և է կերպիւ պատսպարուելու, բայց տուն շինելու անբաւական է դեռ, և կը գուշակուի թէ առաջիկայ ձմեռ շատ տառապալից պիտի ըլլայ Մալաթիոյ արկածելոց համար, ու մինչեւ իսկ կը վախցուի թէ օդին դէմ անպատսպար մնալնին և կենաց շատ մը պէտքէ զուրկ գտնուիլնին իրենց մէջ համաճարակ մը յառաջ չբերէ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՒՍՏՐԻԱ-ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ. — Չեխերուն վերաբերեալ խնդրոյն մէջ գերմանական և անգլիական լրագիրք Աւստրիայիններուն թէր կ'ելնեն, Ռուսք և Ֆրանսացիք՝ Չեխերուն. զի ամեն խնդիր որ Եռեակ Դաշնակցութեան մէջ քաղաքական կամ նիւթական տկարութիւն կրնայ պատճառել, ախորժելի է Ռուսերուն և Ֆրանսացիներուն. Յայտնի է թէ Աւստրիոյ հպատակ գերման տարրը ժամանակ մը գերիշխանութիւն կը վայելէր Պոհեմիոյ մէջ, որոյ ժողովրդեան երկու-երրորդ մասը կը կազմեն Չեխք. Այն ատեն Չեխերը կը գանգատէին թէ Գերմանք զիրենք գերմանացնել կ'ուզեն. Գերմանները ալ կը պնդէին թէ քանի որ իրենք Չեխերէն աւելի զարգացեալ տարր մ'են, քանի որ գերման լեզուն և գրականութիւնը չեխական և ընդհանրապէս սլաւական լեզուէն ու գրականութենէն աւելի զարգացած են, պէտք է որ Չեխք բարոյապէս և իմացականապէս տեղի տան հոն ուր խառն կը բնակին Գերմանաց հետ. Ասոր այս Չեխք կը պատասխանէին թէ չեխական լեզուն ու գրականութիւնը, գերմանականէն բարձր ըլլան թէ ստորին, մե՛ր լեզուն ու մե՛ր գրականութիւնն են, և Աւստրիոյ Տէրութեան հաստատած թոյլատուութեանց և իրաւանց շնորհիւ, մե՛ք իրաւունք ունինք մեր լեզուն գործածելու և իբրեւ չեխ քիչ քիչ յառաջդիմելու, առանց գերմանանալու. Վերջապէս, Չեխերուն իրաւունքը ճանչուեցաւ այն կերպիւ որ Գերմաններուն հաւասար գիրք ունեցան Պոհեմիոյ մէջ. Ասով գոհ չեղան, և հիմակ իրենք ելած են Գերմանները չհանցնելու. Առաջ կը խնդրէին միայն որ պաշտօնական լեզուն գերմաներէնը չըլլայ միայն, այլ չեխերէնն ալ գերմաներէնին հետ հաւասարապէս իբրեւ պաշտօնական լեզու գործածուի. Հիմա կը պահանջեն որ չեխերէնը միայն պաշտօնական լեզու ըլլայ Պոհեմիոյ մէջ. Ասոր դանդաղ դժգոհութիւնք Գերմանաց կողմէ և խնդիրք. Ամենէն աւելի անընդունելի կը նկատուի Չեխերուն յառաջացեալ մասին այն պահանջումը թէ Հապսպուրկեան Տէրութեան մէջ Պոհեմիա նոյն դիրքը բռնէ զոր բռնած է Հունգարիա.

ՖՐԱՆՍԱՅԻՔ շատ ուրախացան լսելով թէ Ավելան ծովակալ որ պիտի այցելէ Ֆրանսա ի գլուխ ռուսական նաւախմբին՝ ֆրանսական սերունդէ է. զի իր պապ, Ասման Ավելան, անցեալ դարուն մէջ Ֆրանսայէն Ռուսիա գացած և հոն հաստատած է իր բնակութիւն. Կը պատմուի թէ երբ Ավելան ծովային ենթասպայ մ'էր լոկ, մարդասիրական ծառայութիւն մը մատոյց զինուորական նաւապետի մը, որ աստիճանազուրկ եղած էր և իբրեւ պարզ նաւազ կը ծառայէր մարտանաւուն մէջ. Ավելան ըսաւ անոր. «Փոթորիկի մը ատեն ես ծով կ'իյնամ, դուն ծով կը նետուիս զիս կ'ազատես, և նաւազ մը որ մարդու մը կեանքը կ'ազատէ, իր պաշտօնին մէջ կը հաստատուի.» Անկեալ նաւապետը կը հաւանի. Առաջիկայ փոթորիկին Ավելան ծով կ'իյնայ. Մարդն, իբր թէ անոր ազատելը բռնելուն համար, ինքն ալ ծովը կը նետուի. Բայց լողալ չէր գիտեր. Ավելան թէ՛ ինքզինք և թէ իր կարծեցեալ ազատարարը կ'ազատէ. Բայց փոյթ չէ. Իր կեանքը մարդասիրաբար վտանգած ըլլալուն համար, նախկին նաւապետն առջի պաշտօնին կը կոչուի նորէն, ըստ նաւային օրինաց, և յաւիտեան երախտապարտ կը մնայ Ավելանի.

ՉԱՐԻՆ մէկ գովելի գործը կը պատմեն ու կը գովաբանեն ռուս լրագիրք. Ի Փօրէնհակ փորձի մը կատարուած պահուն, ջրհանկիր մը տանիքէ վար իյնալու վայրկենին սահեցաւ և Չարին ոտից առջեւ ինկաւ. Ն. Կ. Վեհափառութիւն անմիջապէս գրկեց վիրաւոր այս զինուորականն և այնպէս տարաւ մինչեւ մօտակայ տունն, ուր խեղճը ժամ մը ետքն հոգին աւանդեց.

ՊԵՐԼԻՆԻ գործաւորական մեծ թերթը, Ֆորվէրց, չփոթութեան մէջ է. Իր տնօրէն Քրոնհայմ պարզապէս պաշտօնանկ եղաւ. Պատճա՞ռ. — Որովհետեւ, իր պաշտօնագրութեան հակառակ, յօդուածներ կուտար նաեւ ոչ-գործաւորական կամ քաղքենի (հարուստ) դասուն լրագրաց. Թերթին տէրերը նամակ մը հրատարակելով կ'ըսեն թէ իրենք տարին 8,000 մարք կամ 10,000 Ֆր. կուտային որպէս զի իրենց թերթին տնօրէնն ուրիշ թերթի, մանաւանդ հակառակ դաւանութեան մը պատկանող թերթի մէջ գրելու չհարկադրուէր.

ՆԱԹԱԼԻ Թագուհին որ հարաւային Ֆրանսա կը գտնուի, Սպանիոյ Քրիստինէ Թագուհւոյն այցելեց ի Սան-Սէպաստիանօ, որ իրեն փոխադարձ այցելութեան եկաւ տեղւոյն պանդոկի մը մէջ. Պիառից դառնալէն առաջ, Նաթալի Թագուհի 5,000 Ֆր. ղրկեց տեղւոյն աղքատներուն համար. այցելեց նաեւ Չարին եղբօր, Վլատիմիր մեծ դքսին և անոր կնոջ.

ՆՈՐ ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆ. — Նէօշադէլի (Զուիցերիա) Ֆլէօրիէ քաղաքէն կը գրեն թէ Հնդկաստանի Եամամայ կոչուած շերամին Զուիցերիոյ մէջ մշակումն յաջող արդիւնք տուած է. Թիթեռնիկն հասունցած յառաջ եկած է, և մեծաքանակ տածումը կարելի պիտի ըլլայ հաւանօրէն. Որովհետեւ անոր որդերը կաղնիի տերեւներով կը սնանին, կը յուսացուի որ հարուստ քաղաքացիք սմանք քննեն գործն և երկիրն օժտեն նոր ճարտարութեամբ մը. Կարելի է ի մօտոյ Նէօշադել գաւառն օժտել մետաքսագործութեամբ. Ասոր համար քանի մը հազար Ֆր. կը բաւէ. Ու պէտք է այսպիսի ձեռնարկութիւն մը. զի ժամագործութիւնը կը մեռնի, և անոր տեղ ուրիշ գործ մը բանալու կարօտ են Նէօշադելցիք. Գէթ այսպէս կը հաւատան Զուիցերիացիք.

ՃԱՊՈՆԻ մէջ վերջերս մեծամեծ աղէտներ պատահեցան. Այս դժբախտ երկիր քանի տարիէ հետէ ապաքէն զերծ չէ մին քան զմիւսն աւելի անակնկալ և աղէտալի արկածներէ. Ճաբոնական չորս մեծ կղզեաց ամենէն հիւսիսայինն է Եէզօ կղզին, ուր սոսկալի ողողումներ եղան, հազարաւոր տուներ կործանեցան, և շատ մը մարդիկ զոհ եղան. Նիւթական վնասք յոյժ մեծ են. Հողին շափազանց խոնաւութեան պատճառաւ տեղ տեղ գետինը փլաւ. Լեռէ մը բրդած հողակոյտ մը եկաւ գիւղային տուներու և ամարանոցներու վրայ ինկաւ, շատ մը մարդ իր տակ թաղելով. Քաղաքական դժուարութիւնք ևս պակաս չեն. զի խորհրդարանական դրութեան հաստատումէն ի վեր կատարեալ համաձայնութիւն չի տի-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (46)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

«Իզապէլ շարժում մը ըրաւ. առանձին թողուցին մեզի.

«—Եւ հիմակ, ըսաւ, գործի սկսէ, վարպետ.

«Այո, ցնորագին եռանդով մը աշխատեցայ. Բուռն խելայեղութիւն մըն էր որ կ'այրէր ուղեղս և կուրծքս կը չորցունէր… անդադար, անխոնջ աշխատեցայ. Իզապէլ, իր թագուհիի ժպիտովը, կարծես յոգնութիւն չէր զգար.

«Երբ ուրուագիծն աւարտեցաւ — այն Վէնիւսն էր որուն վրայ հաճոյակատար քարեկամներ սքանչացան — Իզապէլ քովս եկաւ, և ծնրադրելով առջեւս.

«—Կը սիրեմ քեզի, ըսաւ.

«Այո, ըսաւ ինծ այս երկնային բառը որուն համար կեանքս, պատիւս կուտայի. Եւ երբ իր շուրթեր իմիններուս դպան, թուեցաւ ինծ թէ իր շունչը կիզիչ էր գեհենապարտներու շունչին պէս.

«Ա՛հ, իրեն կը պատկանէի. և կը կարծէի թէ իմս էր. Այս կին տէրն եղաւ իմ կամքիս, իմ խիղճիս… Կ'ըսէր. Կուզե՛մ, և ես ստրուկի պէս կը ծռէի…

«Ի՞նչ ըսեմ ձեզ հիմակ որ արդէն հասկցած չըլլաք. Այս կին, չար ոգին եղաւ որ ինծ կցուեցաւ, որ իմ սիրտս ճիրաններուն մէջ առնելով, գալարեց մինչեւ որ քամեց արեան վերջին կաթիլը… Ուրեմն սէ՞ր էր իրեն համար զգացածս. Կրնա՞յ սէր անունը տրուիլ այս խոյացող, խլող, արտայուզող կիրքին որ մտքի տարկական վիճակին կը հասցունէ. Մէկ նայուածքին համար՝ ոճիր մը պիտի գործէի. Ա՛լ չէի գիտեր, ա՛լ չէի մտածեր, ա՛լ չէի ապրեր. Ա՛ն, մի՛շտ ան…

«Պատկերը, ինչպէս ըսի ձեզ, հրաշալի յաջողութիւն ունեցաւ. Անով՝ նկարիչ հռչակուեցայ.

«Օ՛հ, աղէկ մտիկ ըրէք ասոր.

«Սակայն, դեռ իմ մէջս կար մանկային այն միամտութիւնները որք կը հարիւրապատկեն առաջին յաջողութեան ուրախութիւնները. Առտուն, Պատկերասրահ կը վազէի, և հոն, առանձին, հասարակութեան գալէն առաջ, կը կենայի իմ ձեռակերտիս առջեւ, և զայն կը դիտէի, ըսելով.

«—Քիչ յետոյ, պիտի գան սքանչանալ ասոր վրայ, և ե՛ս եմ շինողը.

«Կամ թէ խմբակներուն մէջ կը սպրդէի քննելով դէմքերը, ջանալով լսել բառ մը, գովեստ մը. Նորեկի մը կը սպասէի, անուանս շուրջը բարեսրտութեան մթնոլորտ մը կար կարծես… Երջանիկ էի.

«Օր մը, տարօրինակ տեսիլք մը ունեցայ.

«Երբ մեծ սրահը մտայ, ուր իմ պատկերս պատւոյ տեղերէն մին կը գրաւէր, կիսաստուերին մէջ նշմարեցի պատկերիս առջեւ կեցող կերպարանք մը.

«Առաջացայ ոտնաձայնս խղդելով, և հազիւ կրցայ բացագանչութիւն մը զսպել…

«Արուեստի Վէնիւսին առջեւ, կենդանի Վէնիւսն էր. Այո, ինքն էր, Իզապէլ, իմ տարփուհի՛ս…

«Թեթեւակի յետս ծռած, բիբերը խոշորցած, ռնգունքն ընդլայնուած, պատկերը կը նկատէր անճառ հպարտութեան մը արտայայտութեամբը.

«Արդեօք իր սիրածին արժանիքն անգամ մըն ալ հասկնալու ուրախութի՞ւնն էր. Յիրաւի, այդպէս կարծեցի միամտօրէն… և անոր մօտեցայ.

«Չլսեց իմ մօտենալս, և սա բառերն իմացայ որք կը յածէին իր շուրթերուն վրայ.

«—Գեղեցի՛կ եմ, շատ գեղեցիկ…

«—Ի՞նչ կ'ըսես հոդ, գոչեցի.

«Ինծի դարձուց իր մեծ աչուըները, պայծառ որպէս երկինք. փայլակ մը կարծեցի տեսնել հոն.

«Վախ ազդեց ինծ. Նայուածքին մէջ տեսակ մը սպառնալիք, ատելութեան պէս բան մը կար.

«—Իզապէ՛լ, ըսի բռնելով անոր ձեռքերը.

«Մեղմիւ քաշեց զանոնք, միշտ առանց բառ մը արտասանելու. յետոյ մէկէնիմէկ, իբր թէ անհեթեթ գաղափար մը անցած ըլլար միտքէն, աղմկալի քրքիջ մը արձկեց և խոյս տուաւ.

«Զգացած ապշութիւնը դեռ չանցած, անհետ եղած էր. Յիրաւի, ճիշդ սիրտէս զարնուած էի այն նախազգացումներէն միով որք կը չարչարեն և սոսկալի ու խուլ տանջանք կը պատճառեն. Աշխատանոցս վազեցի… Դեռ չէր եկած.

«—Քմահաճոյք մըն է, կ'ըսէի փորձելով ապահովել ինքզինքս.

«Մէկ ժամ, երկու ժամ անցան. Չէր երեւար.

«Կէս օրին մօտ, օտարական մը ներկայացաւ գործատենեակս.

«Անգլիացի մըն էր, Լորտ Ս…

«—Պարոն, ըսաւ ինծ այն թեթեւ շեշտով որ, խօսքը կամացցնելով, աւելի ցուրտ և աւելի կշռուած կ'ընծայէ զայն, քանի՞ կը ծախէք ինծ ձեր նկարը.

«Նկարս ծախե՛լ. ծախե՛լ այն ձեռակերտս ուր դրած էի բոլոր սիրտս և կեանքս ամբողջ. Ա՛հ, իրաւ, ես ալ քրքիջ մը արձակեցի.

«—Չեմ ծախեր նկարս, պատասխանեցի, առանց իսկ մտածելու ընթացքիս անպատշաճութեանը վրայ.

«Լորտ Ս…, առանց թողլու իր պաղարիւնութիւնը, թիկնոցին գրպանը խոթեց ձեռքը և թղթապանակ մը հանեց.

«—Պարոն, յարեց, հարուստ եմ, շատ հարուստ. Դուք որոշեցէք ձեր նկարին գինը, և կ'ընդունիմ առանց վիճելու…

«Ինքզինքիս տէրն ըլլալով, պատասխանեցի աւելի հանդարտօրէն.

«—Ներեցէք, պարոն, եթէ ձեր ակնկալած երախտագիտութեամբը չեմ ընդունիր ձեր ըրած առաջարկները. Արուեստագէտը շնորհակալ կ'ըլլայ ձեզի, բայց մարդը ուրիշ բան չի կրնար ընել եթէ ոչ կրկնել քիչ մը առջի ըսածը. չեմ ծախեր այս պատկերը…

«—Եւ ինչո՞ւ.

«Նայուածքը չորս դին պտըտցուց. Թէեւ գործատենեակս իմ երիտասարդ արուեստակիցներուս աշխատանոցէն աւելի հանգստաւէտ, բայց չունէր այն լուրջ և ծանր պերճանքը զոր մեծ հարստութիւն մը միայն թոյլ կուտայ. Ուստի, կը զարմանար որ կը մերժէի այդ հարստութիւնը. Հասկցայ իր միտքը.

«—Ձեր բարեսրտութիւնը, պարոն, արդարեւ իրաւունք ունի բացատրութեան մը. Եթէ կը մերժեմ ձեզ ծախել այս պատկերը, հաւատացէք, զիջումներ ձեռք բերելու համար չէ՝ այնպիսի միջոցով մը որ վայել չէ ինքզինքն յարգող արուեստագէտի մը. Մասնաւոր շահ մը, կամ լաւ ևս, խորին զգացում մը պարտք կը դնէ վրաս պահելու այս նկարը.

«Այս խօսքերուն վրայ նշմարեցի որ խօսակիցս թեթեւակի տժգունեցաւ.

«—Երկու հազար լիրէ (*), ըսաւ.

«—Պարոն, այդ յամառութիւնը…

«—Չորս հազար լիրէ…

«—Անգամ մըն ալ, կը մերժեմ…

«—Ուրեմն, պարոն, ըսաւ տարօրինակ օտարականը յստակ և կտրուկ շեշտով, պիտի սպանեմ ձեզի.

«Այս անխորհուրդ սպառնալիքը լսելով, կարծեցի թէ [illegible], խենդ մըն է.

«—Ներողութիւն, պարոն, ըսի ժպտելով, ձեռակերտ մը, ըստ ձեզ որքան ալ սքանչելի ըլլայ, չի կրնար մարդու մը կեանքն արժել.

«Լորտ Ս… երեսս նայեցաւ.

«—Պարոն, ըսաւ, կամ այդ պատկերը կամ ձեր կեանքը պէտք է ինծի.

«—Բայց, դուք ալ բացատրութիւն տուէք ինծ, վասնզի կը սկսիմ մտածել թէ իրա՛ւ խելօքնի՞դ գլուխնի՞դ է.

«—Ես խենդ չեմ, յարեց լորտ Ս… բայց իմ կամքս անդարձ է. Ինծի չկնար բացատրութիւն տալ. Իրաւունք չունիմ. Անգամ մը եւս, տասը հազար լիրէ կուտամ, որ, եթէ չեմ սխալիր, երկու հարիւր յիսուն հազար ֆրանք կ'ընէ Ֆրանսայի դրամով. Մինչեւ վաղը ժամանակ կուտամ ձեզ մտածելու… Կէսօրէն առաջ, պիտի գամ ձենէ պատասխան առնելու.

«Եւ շնորհալի քաղաքավարութեամբ մը բարեւելով գլուխ դէպ ի դուռը գնաց, զոր բացաւ.

«—Վաղը… կէս օրէն առաջ, կրկնեց.

«—Բայց, պարոն, իմ որոշումս չի կըրնար փոխուիլ… և անօգուտ է…

«—Ուրեմն պիտի սպանեմ ձեզի, ըսաւ.

«Եւ դուռը գոցուեցաւ իր վրայէն.

«Առանձին մնալով կը հարցունէի ես ինծ թէ խնդալո՞ւ էի թէ մտահոգ ըլլալու այս նկարասէրին յամառութեանը վրայ. Իր սպառնալիքներ անդգայ կը թողէին զիս, բայց հարցում մը կար որ անդադար միտքս կուգար և ցաւագին կերպով կը կռանէր զայն.

(Շարունակելի)

(*) Մէկ լիրէն 136 ղրուշ է.

բեր վարչութեան մէջ, և՛ որդի վարչութիւնն ևս իր մէջ պառակտեալ է կ'ըսուի։

ԽՆՁՈՐԻ ԲԵՐՔԸ այս տարի առատ է Նորմանտիոյ մէջ, հիւսիսային Ֆրանսայի այն գաւառն որ հռչակաւոր է իր խնձորի գինիով որուն «սիտր» կ'ըսեն և որ «առողջապահական ըմպելիներու» կարգին մէջ է։ Ասիկա տեսակ մը վայրի խնձոր է որ անտառներու մէջ կը բուսնի, և իր խմորում յառաջ կը բերէ ընտիր ըմպելի մը։ Հանրային շինութեանց նախարարը գեղչեց սիտրի խնձորներուն փոխադրման սակն երկրին երկաթուղեաց երեք մեծ գիծերուն վրայ։—Թուրքիոյ խնձորաշատ գաւառներուն մէջ (օրինակի համար Ամասիա) այնքան խնձորներ կը փճանան ամէն տարի, որոնցմէ լաւ սիտր կրնար պատրաստուիլ, եթէ արհեստը գիտնային տեղացիք։

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ
Ուսումնական Խորհրդոյ

Ըստ տրամադրութեան 29րդ յօդուածոյ Կազմական Կանոնագրի Նախնական կրթութեան, Մայրաքաղաքիս ազգային վարժարանաց շրջանաւարտներու վկայականաց բաշխման հանդէսն տեղի պիտի ունենայ, ի բացակայութեան Ամեն. Ս. Պատրիարքի, ընդ նախագահութեամբ Գեր. Փոխանորդ Ս. Հօր, յառաջիկայ կիւրակէ, 26 սեպտեմբեր, ի ժամ 7, ի Մայր Եկեղեցւոյ Գում-Գաբուի։

Հետեւաբար այն ամէն թաղային վարժարանաց շրջանաւարտք որք ըստ օրինի Ուսումնական Խորհրդոյ կողմանէ կարգեալ Քննիչ Յանձնաժողովոյ առջեւ իրենց շրջանաւարտի քննութիւնն անցուցած են, կը հրաւիրուին նոյն օրն, յորոշեալ ժամու, առաջնորդութեամբ իրենց վարժարանի Տեսչին, Ներկայ գտնուիլ սոյն հանդէսին և ստանալ իրենց վկայականներ՝ վաւերացեալ Խորհրդէն։

Տնտեսական Խորհուրդն իւր նախընթաց օրուան Նիստին մէջ նկատողութեան առաւ Երզնկայի առաջնորդական փոխանորդին մէկ գիրն, որով ծանուցանելէ յետոյ թէ վիճակին Խընձորիկ գիւղի վարժարանին համար թէեւ ութ տարիէ ի վեր Պատրիարքարանի արտօնութեամբ գանձանակ կը շրջաբերուի, սակայն գոյացած հասոյթն այլ և այլ անձանց վրայ մնացած և գիւղացին անկարող ըլլալով ծախքերն հոգալու, վարժարանը փակուած է, կը խնդրէր որ այդ վարժարանը Միացեալ Ընկերութեանց խնամոյն յանձնուի գանձանակի հասոյթն անոր յատկացնելով։ Խորհուրդն որոշեց նոյն գիւղացիներէն մայրաքաղաքս գտնուող անձերը կոչելով տեղեկութիւններ ստանալ և յետոյ հարկ եղածն ի գործ դնել։

Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութեան ի նպաստ կազմակերպեալ ամառնային պարահանդէսը զոր ի սկզբան՝ սեպտեմբեր 18ին տալ որոշուած էր, տեղի պիտի ունենայ հաւանաբար հոկտեմբեր 2ի շաբաթ գիշերը, Թէփէ-Պաշըի թաղապետական պարտէզին ու թատրոնին մէջ։ Ահաւասիկ կարգադիր Յանձնախմբի անդամոց անունները.

Մաքսուտ Սիմօն Պէյ,		
Մաքսուտ Սեպուհ Պէյ,		
Սարաֆեան Յարութիւն	Էֆէնտի	
Ազարեան Ա. Յովսէփ	»	
Այճեան Յակոբ	»	
Ասատուր Հրանտ	»	
Ասատուրեան Միհրան	»	
Դայթանճեան Միսաք	»	
Դավաֆեան Յովսէփ	»	
Գուլումճեան Յովհաննէս	»	
Լասեան Յակոբ	»	
Խասեան Վահան	»	
Ինճիճեան Յարութիւն	»	
Կամապաքեան Տիգրան	»	
Կեսարեան Թումիկ	»	
Հաճեան Լեւոն	»	
Հարէնց Մաքսուտ	»	
Մախօխեան Սինեքերիմ	»	
Մանուկեան Ահարոն	»	
Մանուկեան Վահան	»	
Մանուկեան Վահրամ	»	
Միքեան Արտաշէս	»	
Յակոբեան Մարտիկ	»	Գանձապետ
Նորատունկեան Յարութիւն	»	
Չէչէեան Յակոբ	»	
Պարալեան Խաչիկ	»	
Սագըզ Արմենակ	»	
Սարգիսօֆ Լեւոն	»	
Տէմիրճիպաշեան Սեպուհ	»	
Տիլլէր Զարեհ	»	
Փանոսեան Աղեքսանդր	»	Քարտուղար
Փանոսեան Օննիկ	»	
Փափազեան Երուանդ	»	
Քէրէստէճեան Պօղոս	»	
Ֆընտըգլեան Լեւոն	»	
Ֆընտըգլեան Ալիքսան	»	

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ կը հրատարակէ վարժարանին եղած հետեւեալ նուէրներն։

Յովհաննէս էֆէնտի Մոստիչեան, վարժարանին՝ ըրած իր մէկ այցելութեան առթիւ մէկ անգլիական ոսկի, Մարտիկ Գրիգորեան, Բիւզանդ Նուրեան, Մ. Թիւմէն, Տիգրան Խանճեան էֆէնտիներն չորս շրջազգեստի համար բաւդրէ կերպաս, Յակոբ էֆէնտի Հանէսեան 2 զոյգ կօշիկ, Բարեսէր անձ մը շնորհիւ մէկ թօփ բաւդրէ կերպաս. Յովսէփ եւ Աւետիս էֆէնտիք Խաչատուրեան, երկու տուզինա զուլպայ, երկու տուզինա թաշկինակ, Ինճիճեան էֆէնտի՝ երկու տուզինա գունաւոր զուլպայ, կէս տուզինա մկրատ. Աւետիսեան էֆէնտիք՝ կէս տուզինա զուլպայ. Մազլըմեան եւ Մինթանճեան էֆէնտիք մէկ ու կէս քիլօ ասիտ ֆէնիք, երկու քիլօ քլոռիւռ տը 20, երկու քիլօ սիւլֆատ տը ֆէռ, երեք հատ տէզինֆէքթէօռ. Անտօն Էֆ. Մելիքեան մէկ թօփ պասմա. Ալիքսան Էֆ. Խօրասանճեան, երկու թօփ դպրոցական թուղթ, մէկ թօփ տուփ գրչակալ, 6 տուփ գրիչ եւ մէկ օսմ. ոսկի։

Նոյնպէս Բարսեղ եւ Մելիք էֆէնտիք Ղազարոսեան իրենց ծանօթ ազնուութեամբ հաճեցան վարժարանին վառարաններուն հոգն ստանձնել. Եավրուեան եւ Իսագուլեան էֆէնտիք նաեւ իրենց բարի սովորութեան համեմատ խոստացան վարժարանին պէտք եղած թէյը ձրի մատակարարել։

Ի Դիմաց Տնօրէն Ժողովոյ Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան

Ատենադպիր
ՆՈՒՐԻԿ ՍԻՄՈՆԵԱՆ

Վ. Ատենապետ
ԹԱԳՈՒՀԻ Գ. ՊԱԼԹԱԶԱՐԵԱՆ

Նարլը-Գաբուի ազգ. երկսեռ վարժարանաց ի նպաստ, թատերական ներկայացում մը պիտի տրուի յառաջիկայ կիրակի ցերեկ Սամաթիոյ Շէմս թատրոնին մէջ, Մնակեան խումբին կողմէ։ Ներկայացուելիք խաղն է Լըռուժէ Դոտը Թատերգութիւնը։

Սոյն ներկայացումը կազմակերպողները կը յուսան որ Նարլը-Գաբուի և շրջակայից ազգայինք պիտի փութան իրենց ներկայութեամբ նպաստել անոր արդիւնաւորման։

Վերջին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ. — Սուրիոյ Ճէպելը Տիւրուզ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Եուսուֆ Զիեա փաշա, գայմագամ Հասպէյայի, և իրեն յաջորդեց Մէհմէտ Նեճիպ պէյ, նախորդ գայմագամ Տիրանի։

Հալէպի Սուրուչ գաւառակին գայմագամ անուանեցաւ Ահմէտ Սապրի էֆէնտի, նախորդ գայմագամ Չմշկածագի։

Կարնոյ Քէմախ գաւառակին Նաիպ անուանեցաւ Ապտուլլահ Ֆախր էֆէնտի, նախկին Նաիպ Քղիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ Բարձր. Սէյֆէտտին էֆէնտիի Լալա՝ Ֆախր աղայի։

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ. — (Պաշտօնական Ցուցակ). Մինչեւ երէկուան ժամ 7, հիւանդանոցին մէջ, փոքր [illegible], բնաւ դէպք չէ պատահած։ Ի Գուզկունճուք դէպք մը պատահած է և ի Թաթավլա՝ մէկ։ Ասոնցմէ մին մեռած է։ Առաջուան հիւանդներուն առողջական վիճակը գոհացուցիչ է։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ. — Ներքին և Դատական գործոց Վսեմ. Նախարարներն երէկ կայս. պալատ երթալով ստացան վեհ. Սուլթանի հրամանները։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ. — Իտալական դեսպան Պ. Բօլլաթիօ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսին, Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին և Վսեմ. խորհրդականին հետ։

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԿԵԼԱՆՈՑ. — Կայս. Իրատէ մը հրամայուած է որ Համազգային Անկելանոցին շէնքին կառուցումը փութով աւարտի։ Ներքին գործոց Նախարար Վսեմ. Խալիլ Րիֆաթ փաշա՝ կայս. սոյն Իրատէն գործադրելու համար, նախընթաց օր շէնքին կառուցուած տեղն երթալով շինութիւններն աչքէ անցուց և հարկ եղած հրամանները տուաւ կառուցումը փութով կատարելու համար։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարար Վսեմ. Զիհնի փաշա անցեալ օր այցելեց կայս. Թանգարանին այն մասն, ուր կը գտնուին Իսլամական հին ճարտարապետութեան արտադրութիւնները։ Ն. Վսեմութիւն գոհունակութիւն յայտնեց անոնց, որք Թանգարանի զարգացմանը համար ցարդ ամէն ջանք ի գործ դրած են և խոստացաւ թէ միշտ պէտք եղած դիւրութիւնը պիտի ընծայէ նոյն հաստատութեան զարգացմանը համար։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ. — Մինչեւ սեպտեմբեր 22, չորս օրէ ի վեր Իզմիրի մէջ դէպք չէ պատահած և առաջուան հիւանդներէն ոչ ոք մեռած է։ Տէնիզլիի մէջ ալ նոր դէպք ու մահ չէ պատահած։ Տէնիզլիի շրջակայ Գոյունլար գիւղաքաղաքին մէջ մէկ դէպք պատահած է։

—Պարտի մէջ սեպտեմբեր 19էն 22, քոլերաէ դէպք չէ պատահած։ Իմարէի մէջ, սեպտ. 18էն 19, դէպք մը ու մահ մը պատահած է։ Ինսաի մէջ քոլերան բոլորովին անհետացած է։ Սեպտ. 19էն 20 Իմարէի մէջ երեք դէպքեր պատահած են։

—Պաղտատի մէջ սեպտեմբեր 21էն 22, քոլերաէ դէպք չէ պատահած։ Քեազիմիյէի մէջ սեպտ. 18էն 19, չորս վարակեալք մեռած են։

—Առողջապահական յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Քաղաքապետ Վսեմ. Րըտվան փաշայի և մինչեւ ուշ ժամանակ խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Ներկայ էր նաեւ Տօքթ. Շանթէս։

Յանձնաժողովն որոշեց որ խմելու ջուրն եռացուելէ յետոյ միայն խմուի, կերակուրները լաւ եփուին, աղբերը փութով տուներէն հանուին և խակ ու փտած պտուղներ ու բանջարեղէններ չուտուին։

—Առողջապահական ժողովոյ անդամ ու առաջին քարտուղարի օգնական Ահմէտ Բաղըրլը պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Նախարար և Առողջապահական ժողովոյ Նախագահ Վսեմ. Սաիտ փաշայի հետ։ Ահմէտ Բաղըրլը պէյ ստացաւ Ն. Վսեմութեան հրամանները, որք կը վերաբերէին առողջապահական գործերու։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԳԻՐՔ. — Թուրքիոյ և օտար տէրութեանց միջեւ վերանորոգելի առեւտրական դաշնագրերու համար կազմեալ յանձնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Արտաքին գործոց Նախարարութեան խորհրդական Վսեմ. Յարութիւն փաշայի և խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Յանձնաժողովը կը կազմէին Պետական Խորհրդոյ անդամ Վսեմ. Պետրոս էֆէնտի Գույումճեան և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Վսեմ. Գաբրիէլ էֆէնտի Նորատունկեան։

ՄԱԼԻՅԷԻ մէջ երէկ յանձնաժողով մը ի նիստ գումարուեցաւ ընդ նախագահութեամբ Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշայի և ելմտական խնդրոց վրայ խորհրդակցութիւններ կատարեց։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ դեսպան Սըր Քլառ Ֆօռտ, որ արձակուրդով Անգլիա կը գտնուի, մէկ շաբաթէն մայրաքաղաքս կը ժամանէ։ Դեսպանատան պաշտօնեայք այս օրերս Թարապիայի ամառանոցէն Բերա պիտի փոխադրուին։

ՄԻՔՐՈԲԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ?

ՄԻՔՐՈԲԱՑԷՏ. — Կայս. կառավարութիւնն որոշեր է Վիէննայէն միքրոպաբանութեան մասնագէտ ուսուցիչ մը բերել, որ պիտի դասախօսէ բժշկական վարժարանին մէջ։

ՊՈՒԼՂԱՐ իշխանապետութիւնը բանակցութեան մէջ է Բ. Դրան հետ, որպէս զի սահմանագլխոյ երկրագործները կարենան, առանց քարանթինայի ենթարկուելու, երթեւեկել և սահմանագլխոյ շրջագիծին մէջ իրենց ունեցած հունձքերը վերցունել։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ՍՐԿԱԾՔ. — Երէկ, ի Մաքրիգիւղ, Ալէքօ անուն 16 տարեկան պատանի մը գիւղին շուկային մէջ խաղող կը ծախէր, երբ Նանօ անուն 13-14 տարեկան տղայ մը կատակի համար սկսաւ խաղողի կողովէն կախուիլ։ Ալէքօ մէկ քանի անգամ արգիլեց և տեսնելով որ Նանօ կը շարունակէ կախուիլ, ձեռքը գտնուած կշիռին սուր կողմովը հարուած մը իջեցուց անոր ձախ ականջի ետեւի կողմին։ Նանօ գետինը փռուեցաւ զգայազիրկ և քսան վայրկեան յետոյ մեռաւ։ Ալէքօ ձերբակալուեցաւ։

—Առջի գիշերն Էտհէմ ու Եորկի անուն երկու կառապաններ, որք Գատըքէօյէն Գայըշ Տաղը կերթային ջուր բերելու, կռուի բռնուեցան։ Էտհէմ դաշոյնի հարուածով մը սպաննեց Եորկին։ Ոճրագործ Էտհէմ ձերբակալուեցաւ։

—Անցեալներն Անատոլուի երկաթուղւոյ Ինէօնիւ կայարանին մէջ ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Վայրաշարժ մը նոյն կայարանը գալուն զարնուեցաւ գծին վրայ գտնուած վակօններուն, որք յանկարծ սկսան յառաջանալ։ Նոյն պահուն Գաթթի անուն իտալացի գործաւորի մը աջ ոտքը անիւներուն տակ մնալով վտանգաւոր կերպիւ ճմլուեցաւ։ Մեքենավար Գրիգոր ալ նոյն միջոցին ինքզինքը վար նետելով երեսէն թեթեւ կերպով վիրաւորուեցաւ։

—Անցեալ երկուշաբթի օր ի Տարտանել Միւհէքմօղլը Յովհաննէս և Քէլ Յովհաննէս անուն անձանց մէջ կռիւ մը ծագելով, Քէլ Յովհաննէս քարով զարկաւ իւր հակառակորդին գլխուն։ Վիրաւորեալը քիչ յետոյ մեռաւ։

—Երէկ ժամ 3ին Գարաքէօյ գնացող Թրամուէյի կառք մը Սանտըգճըլար Իշէն անցնելու պահուն Ռաժիտ անուն հրեայ մը տապալեց։ Կառքին անիւները Ռաժիտի երկու ծունկերուն վրայէն անցան։ Վիրաւորեալը հիւանդանոց տարուեցաւ և կառապանը ձերբակալուեցաւ։

—Երէկ, Ուզուն Զայըրի կողմը քարահանքի մը մէջ աշխատող չորս գործաւորներու վրայ հողակոյտ մը փլաւ և չորսն ալ տակը մնալով մեռան։

ՆԱՒԱՊԵՏՆԵՐԸ. — Օտար ծովեզրէ օսմ. նաւահանգիստ մը եկող նաւերը պարտաւոր են, ըստ օրինի, ցոյց տալ մաքուր անցագիր մը որ վաւերացած ըլլայ իրենց մեկնած տեղւոյն օսմ. հիւպատոսին կողմէ։ Նաւապետներէ ոմանք շատ անգամ այս ձեւակերպութիւնը չկատարելնուն համար, Արտաքին գործոց նախարարութիւնը ծանուցած է մայրաքաղաքիս օտար դեսպաններուն թէ յառաջիկայ նոյեմբեր 1էն (Ն. Տ.) սկսեալ, այդ կանոնին հակառակող նաւապետներուն նկատմամբ խստիւ ի գործ պիտի դրուի կանոնին տրամադրած պատիժը։

ՍՈՒԼԹԱՆ Մահմուտի դամբարանը՝ կայս. Իրատէի մը համաձայն, ի մօտոյ պիտի նորոգուի։

ՆՈՐ ԼՐԱԳԻՐ. — Կայս. Իրատէով շնորհեալ արտօնութեամբ, Իզմիրի մէջ նոր լրագիր մը պիտի հրատարակուի, որ երկրագործական օգտակար նիւթեր պիտի պարունակէ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Մանասդըրի Կէօրիճէ գաւառին մէջ սեպտեմբեր 20ին ու 21ին երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են։

ԱՆՏԱՌԱՑ, Հանքաց և երկրագործութեան Նախարարութեան հրամանաւ՝ Պրուսայի նահանգին հանքաց ճարտարագէտ Ապտուլլահ էֆէնտի Էնկիւրի երթալով պիտի պատրաստէ տեղւոյն կաւի հանքին քարտէսն ինչպէսնաեւ ծրագիր մը թէ այդ հանքէն տարեկան որչափ կաւ կարտադրուի, որչափը տեղւոյն մէջ սպառած է և այլ և այլ տեղեր որչափ ղրկուած են եւն։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ շերամարուծական վարժարանին ընդհանուր քննութիւնք սկսած են։

ՖԷՆԷՐ Պաղչէի ծովեզրէն դիակ մը գտնուելով, յետ քննութեան հաստատուած է թէ հայու մ'է։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Երէկ Մերսինէ ղրկուեցան Վառնայի 99 իսլամ գաղթականներ։

ԲԵՐԱՅԻ պատժական դատարանը յառաջիկայ շաբաթ օրէն սկսեալ առաւօտները ժամ 4ին պիտի բացուի և ժամ մը մասնաւոր խնդիրներով զբաղելէ յետոյ դատավարութիւնք պիտի սկսին ժամ 5ին և պիտի տեւեն մինչեւ ժամ 10 ու կէս։

ՆՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐՔ. — Շիրքէթի 1 թիւ շոգենաւն երէկ Գավաքէն Սիրքէճի փոխադրեց 585 նոր զինուորներ, որք Սեւ ծովու նաւահանգիստներէն բերուելով Գավաք հանուած էին։ Այդ զինուորք, որք համազգեստներ հագած էին, Սպարապետի Դուռը տարուեցան։

Մախսուսէի Էրթէճէ շոգենաւն երէկ Նիկոմիդիայէն մայրաքաղաքս բերաւ 440 նոր զինուորներ, որք Սպարապետի Դուռը տարուեցան։

ԳԱՐԹԱԼԻ ԴԱՏԱՐԱՆԸ. — Սուլհ ծանուցանելէ յետոյ թէ Գարթալի նախնական դատարանին մէջ ժողովրդեան գործերը յապաղմանց կենթարկին, ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ ութնական տարուան շղթայակապ աշխատութեան դատապարտեց Գօզմա, Թանաշ, Էքամինոնտաս, Վասիլ, Ճօրճի և Եանի անուն հելլենացիներն, որք Պոլսոյ Մահմուտ Փաշա թաղին մէջ Խայիմաչի անուն հրէի մը խանութը մտած էին, կից գտնուած ուրիշ խանութի մը պատը ծակելով։ Զարգործք Խայիմաչիի դրամարկղը խորտակելով դրամ և երկաթուղւոյ պարտատոմսեր գողցած էին։ Ասոնցմէ Ճօրճի ու Եանի փախած ըլլալով ի բացակայութեան դատուեցան և միանգամայն դատապարտուեցան քաղաքային իրաւունքներէ զրկուելու և իրենց ստացուածոց գրաւման։

Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք մեր այսօրուան չորրորդ երեսին մէջ հրատարակուած ծանուցման մը վրայ, Քօնեաք Քօթառնի։ Այս ընտիր քօնեաք, որուն ազնուութիւնն ու օգտակարութիւնը հռչակած են մեծամեծ բժիշկներ, կարեւոր ծառայութիւն մը կրնայ մատուցանել հասարակութեան, տարափոխիկ հիւանդութիւններու այս եղանակիս մէջ։ Անոր գործածութիւնը կրնայ նպաստել ոեւէ կասկածելի հիւանդութենէ զերծ մնալու։

ԾԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Հոկտ. — Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշռէն կ'երեւի թէ մետաղադրամէն պակսած է 801,000 ոսկի, առեւտրական թուղթերն աւելցած են 540,000 ոսկի և պանքատոմսերու պահեստէն պակսած է 1,573,000 ոսկի, որով համեմատութիւնն է 45·52 °/₀։ Այս պայմանաց մէջ, Պանքան իւր զեղչի սակն իջուց 100ին երեք ու կէսէն երեքի։

ՎԻԵՆՆԱ. — Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Պանքան իւր զեղչի սակը մէկ առ 100 բարձրացուց։

ՄԱՐՈՔԻ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԱՏՐԻՏ, 4. — Մելիլլայի կռուոյն մէջ Մարոքցիներուն հետ՝ Սպանիացիք կորուսած են 100 ի չափ զինուոր, որոց 32 ն սպանուած։ Սպանիոյ դեսպանն ի Թանժէր ազդու պահանջումներ ըրած է։

—Նախարարաց խորհուրդը, խնամակալ թագուհւոյն նախագահութեան ներքեւ գումարուելով, որոշեց ազդուապէս գործել Մարոքցիներուն դէմ, Մելիլլայի դէպքին պատճառաւ։

ՄԱՏՐԻՏ. — Երեքշաբթի հոս 37 անձինք բռնուեցան հնտախտէ և եօթը մեռան։

ՀՌՈՄ. — Ֆլորենցայի գաւառին մէջ, ողողմունք կործանեցին շատ մը գեղջուկ տուններ։ Հինգ բանուորներ մեռան։ Ի Վենետիկ ջուրերը կոխեցին Սրբոյն Մարկոսի հրապարակն և կօնտոլներուն անցքն անկարելի եղաւ։

ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱ. — Տէնվէրի արծաթի հանքերն, որք 3,500 բանուոր կ'աշխատցնէին, վերաբացուեցան։

ՓԱՐԻԶ. — Պատերազմական նախարարը բացատրութիւն պահանջեր է Քօլ զօրավարէն՝ պահեստի սպայից անկարգութեան վրայ իւր ըսածներուն նկատմամբ։

—Կ'ըսուի թէ Ֆերտինանտ իշխանին եղբայրն՝ Օկիւստ իշխան Սաքս-Քօպուրկի՝ պիտի յաջորդէ հանգուցեալ Տոն Բետրոյի, Պրազիլիոյ մէջ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 24 Սեպտեմբեր

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 °/₈
3 » Փարիզի	»	22 97

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՓՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 17
Բիւրայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուիլը	»	24 13
Կէս օրին		24 13¹/₂
Թամմքաթը Օսմանեան երէկ իրիկուն		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Ամ.	Սէրի	55
»	»	34 50
»	Ը. »	25 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Օսմ. Եէն. Ժընէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժընէրալ	» »	7 20
Պանք տը Բօնս	» »	3 05
Օսմ. Շանտ է վալէօր	» »	4 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 24
Թրամուէյ	» »	375
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	» »	310
Րումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	89 75
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի		36 50

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 19
Անգլիական ոսկի	»	110 09
Մարք (Գերմանական ոսկի)	»	107 17
Ըմբէրիալ	»	90 7
ֆլորին	»	51 15
Իսպ. Թղթադրամ	»	8 72
Մէճ. արծաթ (տարբ.)	»	107 38
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
ցոկոս Ղալաթիոյ Սակարանին		6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 5 Հոկտեմբեր

Ֆրանսական Ռանթ 3 °/₀	98 07
» » 4 ¹/₂ °/₀	104 62
Օսմանեան փոխառութ. Սէրի Դ.	22 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	493 75
Բէլօրիթէ Թիւրք (1890)	444 37
Օսմանեան Երկաթուղի	90
» Րէժի բաժնեթուղթ	381 25
Պանք Օթոման	586 25
Քրէտի Լիոնէ	775
Իտալական Ռանթ 5 °/₀	82 85
Եգիպտական միացեալ	515 62
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 210
Դամանիյէ Օսմանեան փոխառութ.	402 81

ԼՈՆՏՈՆ, 5 Հոկտեմբեր

Անգլ. փոխառութ.	98 25
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 25
» » » Ա.	55
» » » Բ.	34 50
» » » Գ.	23 87
Օսմ. փոխառութիւն 1871	100 25
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լոն)	98
Պանք Օթոման	13 37
Այտընի երկաթուղի	11 50
Խասաապայի երկաթուղի	11 50
Եգիպտական միացեալ (ունիֆիյէ)	102 12
» [illegible] 1899	— —
Տոմանիալ (փոխառ. Թուրքիա)	103 50
Հելլենական 5 °/₀	34
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 400

ՊԷՐԼԻՆ, 5 Հոկտեմբեր

Օսմանեան Երկաթուղի	86 60
Օսմ. Րէժի	—
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20 245
» Փարիզի	80 35

ՎԻԵՆՆԱ, 5 Հոկտեմբեր

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 40
» Փարիզի	50 50
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	188 70
» Երկաթուղի	49 90

ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԻՒԾԱԽՏ

ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏՈՔԹ. ԼԷՕՆ ԲԷԹԻԻ ՃԱՌԻՆ

Ես ինքս մօտերս Փորձնական Բժշկութեան Ընկերութեան ժողովին առջեւ նման դէպք մը պատմեցի զոր կը յիշեն աստ ներկայ պաշտօնակիցքս։ Պատմեցի թէ երկու ազնիւ շուներ, որ շատ յարած էին իրենց տիրոջ—և գիտցէք թէ շունը հիւծախտի անյարմար կազմ ունի համեմատաբար—այս շուներ, կըսեմ, այնքան կը սիրէին իրենց տէրը որ… (ներեցէք այս պզտիկ մանրամասնութեանց, բայց բժշկութեան մէջ ստէպ կը պատահին) ամէն անգամ որ իրենց տէրը հազի կը բռնուէր որոյ կը յաջորդէին արտահանութիւնք և փըսխունք, հեշտութեամբ կը ճաշակէին։ Այս շուներն ալ հիւծախտաւոր եղան։ Ինչո՞ւ։ Որովհետեւ իրենց տէրը թոքախտաւոր էր և շուներն անոր արտադրութիւնքն առին։ Եւ այս տեղ խնդիրը մասնաւորապէս շահեկան կերպարանք մը կառնէ, այն է թէ հիւանդին թաքերէն ելած նիւթերով հիւանդութիւնը կը փոխանցի։

Այս մասին փորձեր տեղի ունեցան որք բոլորովին կը փարատեն ամէն կասկած։ Ոչ թոքախտաւորներու հետ միասին բնակիլ, ոչ նոյն քով նստիլ, ոչ նոյն քրտինք, ոչ նոյն շունչ, ոչ նոյն շնչած օդ, ասոնցմէ և ոչ մին կրնայ հիւանդութիւնը հաղորդել. միմիայն թքածն է որ կը փոխանցէ։

Վտանգի մը հանդէպ, մեծ բան է գիտնալ և գտնալ թէ որոշ կէտի մը մէջ սահմանուած է վտանգը, ինչու որ անոր դէմ ձեռք առնելիք միջոցները այն ատեն կարելի կըլլայ որոշել։

Թքածը ըլլայ թարմ, ըլլայ չորցած, հաւասարապէս վտանգաւոր է. հաւասարապէս կը պարունակէ հիւծախտի սերմերը և չորցածը այնպիսի յատկութիւններ ունի որք յանհոգս կը մնան վրան։ Փորձով՝ քանի մը ամիսներ, երբեմն իսկ քանի մը տարիներ թուքին թունաւոր միայը տեւնուած է, եթէ մշակութեան յարմար տեղ մը գտնէ, զոր օրինակ ժառանգականութեամբ ընդունակ մարմին մը։ Ասոր ուրեմն հարկ է թուքին դէմ և միմիայն թուքին դէմ միջոցներ ձեռք առնել, և այս յոյժ կարեւոր է, ինչու որ մեծապէս պիտի դիւրանան այս միջոցները։ Միմիայն մէկ թշնամի մը ունինք որուն դէմ պատնէշել հարկ է և այս պատճառը, որքան որ տարափոխիկ ըլլայ, ապանեխական միջոցներով և մաքրութեամբ կրնանք խուսափիլ անկէ։

Ընտանիք մը, որոյ անդամոց մին հիւծախտաւոր է, կարեւոր շահեր կունենայ նկատողութեան առնելու. ինչպէ՞ս պիտի ընենք։ Վախով սարսափեցնե՞նք ամուսինը։ Եթէ այրն է հիւծախտաւոր, կնոջը ահեղ սոսկո՞ւմ ազդենք։ Անտարակոյս ոչ, այլ շատ խոհեմաբար, հիւանդին կասկածը բնաւ չյարուցանելու պայմանաւ ձեռք առնուելիք միջոցներ ցոյց պիտի տանք։

Առաջին միջոցն է զաւակները հեռու կեցնել, վասն զի ուրիշներէ աւելի նոքա ենթակայ են վարակման, երկրորդ միջոցն է սովորական պարտականութիւնը զանց առնել։ Այս բաները դժուար չեն, քանի որ թոքախտաւորք հիւանդութեան ընթացքին այնքան նուազ հիւանդ կը կարծեն ինքզինքնին և այնքան հեռաւոր ապագայի համար ծրագիրներ կը յօրինեն որքան կը մօտենան վախճանին։

Բժիշկը գիտէ կուտայ հիւանդին թէ հիւանդի սենեակի մէջ տղաքներ շատ աղմուկ կընեն, թէ հանգիստ չկարեն, և հիւանդը դիւրաւ կը նեղուի, տղաքները կը հեռացուին, առաջին վտանգը ջնջուած է։

Երկրորդն ալ դժուար չէ, բժիշկը դիւրաւ կը համոզէ հիւանդ մը որ գիշերները ջերմ ունի, կը քրտնի սաստիկ, կը հազայ և անհանգիստ է։

Ամեն հիւանդ չափազանց անձնասիրութիւն ունի յինքն, որոյ սերմը արդէն ամէնքիս ալ ունինք և որ կաճի հիւանդութեան առթիւ. իր անձին օգուտը մէջ տեղ դնելը անոր հաւանութեան մեծապէս կը նպաստէ։

Սակայն ուրիշ միջոցներ [illegible] զորս հարկ է ձեռք առնել։ Զորօրինակ, հիւանդին սենեակը շատ [illegible] դեր կը խաղայ. և հարկ է որ առողջապահական օրինաց կատարելապէս համաձայն, [illegible] սենեակ մը ըլլայ։ Ահա ինչպէս պարտի ըլլալ։

Ցօղուտ թոքախտաւորին և անոր [illegible], այս սենեակը կրծ[illegible] մը խուցին նման ըլլալու է, անտարակոյս առանց ընդարձակ, սակայն բոլորովին մերկ, գորգ բնաւ, ըստ կարելւոյն քիչ կարասիք և մանաւանդ ոչ երբեք այն բիւրաւոր առարկայք որք [illegible] համար շատ հաճոյալի բայց վտանգաւոր վիճակը կուտան ապանեխման։

Սակայն դժուարաւ կրնանք հիւանդ մը սանկ խուցի մէջ, մանաւանդ որ թոքախտը երկարատեւ ըլլալով երկար ամիսներ, երբեմն տարիներ կը տեւէ և եթէ թոքախտէ չմեռնին հոն, ձանձրոյթէ պիտի մեռնին։

Այն ատեն, ինչպէս պահ մը առաջ ինձմէ առաջ երիտասարդ պաշտօնակից մը ըսաւ, պէտք է զիջումներ ընել, երբ մարդ սիրածը չկրնար ունենալ, կը սիրէ ինչ որ ունի, և անհրաժեշտ պայմանները միայն կը պահանջէ հիւանդէն։

Արդ, երկու բան կայ զոր կը պահանջեմ ջնջել բոլորովին, և զոր կը պահանջեմ բացարձակօրէն, անպայման կերպիւ։ Առաջինը՝ մահճակալին վարագոյրները, ինչու որ ասոնք անկողնին շուրջը [illegible] մը կը ձեւացնեն որ հիւանդին չիգար, և ապա այն վարագոյրք պատուական ապաստանարաններ են միքրոպներու համար։

Երկրորդ՝ ջնջել գորգերը։

Ճաշակաւոր սրահներու մէջ [illegible] անհրաժեշտ կը համարուի գետինը ծածկել գորգերով։ Շատ սիրուն բան երբ առողջ ենք, բայց երբ թոքախտաւոր կայ, չկայ այնքան հիւանդի անհամապատ բան, անհամար գունագունդ միքրոպներ անդ ապաստանին կը բնակին։ Արդ, գորգ մը չվերցուի միշտ կուլեն սովորաբար, և երբ կուլեն, միքրոպական բանակները շարժման մէջ են։ Եւ ոչ իսկ աւելի հարկ է այս բանին համար, բաւ է քալել այդ գորգերուն վրայ որպէս զի [illegible] պէս միքրոպներու բանակը շարժի և գայ այցելել իրեն հանգիստը վրդովող մարդոյ։

Ուրեմն աւելի ալ լաւ է տախտակամածն է։ Բայց տախտակամած այնպէս՝ ինչպէս տեսայ անգլիական փոքրիկ հիւանդանոցի մը մէջ, Սէնթ Մէթիւի մէջ տեղ, ուր մի միայն թոքախտաւորներ կը խնամուին, թուով 30 կամ 35։

Այս տախտակամածին վրայ [illegible] քսուած է, որ բոլոր ծակերը կը գոցէ և փայտին խոռոչները կը լեցնէ, այնպէս մը որ բնաւ խորշ մը չմնար ուր միքրոպները համախմբին։ Երկու օր անգամ մը տախտակամածը կը լուան հականեխական նիւթ պարունակող ջրով և աղաւ բարձրագոյն աստիճան մաքրութեան։

Սակայն բսէք, եթէ կրնաք, փարիզի տանտիրոջ մը.

—Պարոն, կը վարձեմ ձեր տունը պայմանաւ որ տախտակը [illegible] ըլլայ։

Անտարակոյս անկարելի բան է այս։

Բայց, առ ի չգոյէ [illegible] տախտակամածի, կրնանք ամէն օր աւելի մեր պարզ տախտակամածը, թէ [illegible] մը ([illegible]) պարունակող ապանեխական ջուր թափելով վրան։

Ուրիշ զգուշութիւն՝ պատուհանները բաց։

Բաց պատուհանը դարման մ'է, չէ թէ միայն հիւանդին համար, այլ շատ օգտակար՝ շրջապատողաց համար. ինչու որ բաց պատուհաններէ լոյս և օդ կուգայ, որք երկուքն ալ հիւանդութեանց մեծագոյն միքրոպասպաններն են։ Այս այնքան ճշմարիտ է որ, թոքախտի դարմաններէն թերեւս ամենէն ազդեցիկը այս է։ Պատուհաններ գիշեր ցորեկ բաց մնալու են, ի մեծ սարսափ ոմանց որ կ'ըսեն.

—Սակայն, պարոն բժիշկ, հիւանդը հարբուխ պիտի ըլլայ.

Ինչպէ՞ս կ'ըլլայ հարբուխ երբ արդէն եղած է. Բնաւ վտանգ չկայ. և չէ թէ միայն հարբուխ չպիտի ըլլայ, այլ ունեցած հարբուխն ալ երթալով պիտի պակսի. քանի որ ամեն օր, ամեն ժամ, փոխանակ արդէն իսկ գործածուած օդը աղտոտած, պղծած, վերստին շնչելու, դուրս և անդադար վերանորոգեալ օդ պիտի շնչէ.

Ապա ուրեմն՝ պատուհանները բա՛ց. Եթէ ցուրտ է կրակ կը վառէք, եթէ շատ կուգայ, պատուհանին առջեւ [illegible] մը կը դնէք, ինչու որ օդ կուգեմ և ոչ օդի հոսանք ([illegible])։

Այս զգուշութեամբ վտանգ չմնար և ընդհակառակն օգուտ միայն կայ։

Ուրիշ բան մ'ալ կը խնդրեմ։ Ձեր պահանջող պիտի գտնէք։ Կը խնդրեմ որ ամեն տասնեւհինգ օրը հիւանդին սենեակը փոխուի. ստիպել որ տասնեւհինգ օր բնակած սենեակը թողու եւ ուրիշ սենեակ մը երթայ։ Սրահ մը տասնեւհինգ օր հիւանդութեամբ աղտոտել բաւ է։

Փոխադրութեան միջոցին, այսօր ամենապարզ գտնուած միջոցներ ձեռք կ'առնուին։ Կ'երթաք Թելեֆոնին (Բարիզի համար կը խօսիմ) և կը կանչէք Բարիզեան ապանեխական Տուփերու ընկերութիւնը, անոր գործաւորները կուգան, կը հանեն և ջերմութեամբ ու շոգւոյ ճնշման ապանեխման կենթարկեն այն ամեն առարկաները որոց դպած է հիւանդը. բարձ, անկողին, վարագոյր (եթէ գծրագործաբար կայ) և որք կրնան միքրոպի բնակարան ըլլալ։ Խուցը կատարելապէս կը նորոգի. չէ թէ միայն մաքուր է, այլ նաեւ բոլորովին ապանեխեալ է և այս ամենը առանց մէկ բարա ծախքի. կառավարութիւնն է որ կը վճարէ։ Բաց աստի, պատերուն և կարասեաց վրայ ջրոյ մէջ լուծեալ ապանեխական մը կը սրսկեն։ Ես ալ ձեզ հատ մը ցոյց տամ, որ կարծեմ թէ փափագելի բոլոր պայմանները ունի, և որ դիւրաւ կը պահուի.

Bichlorure de mercure	30	կրամ
Acide tartrique	45	—
Eau distillée	10	լիտր

Եւ մասնաւոր գործիքով մը որ [illegible] կը կոչուի, այս հեղուկները ամենանուրբ անձրեւի մը ձեւին տակ կը սրսկուին ամեն կողմ և կարասեաց անկիւնաւոր մասերուն ու ամեն խոռոչներուն մէջ կ'երթան կոտորել միքրոպները։ Այն ատեն հիւանդը կրնայ վերադառնալ իր սենեակը. Նոր փոխադրութիւն և նոր գործողութիւն մաքրութեան, այն սենեկին մէջ, ուր բնակեցաւ այս միջոցին։

Ուրիշ նախազգուշութիւն՝ ամեն նախազգուշութեանց կարեւորագոյնը եւ ամենէն խնայողականն, թքամանը։

(Շարունակելի)

Գաւառական լուրեր

ԵԴԵՍԻԱ, 8 սեպտ.

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք թէ մեր նախորդ թղթակցութեամբ յիշուած մտադրութեան համեմատ, ամսոյս 1ին բացուեցաւ ազգ. կրթարան մ'՝ բարձրագոյն նախակրթարանի ծրագրով։

Եւ վերջերս Ազգ. Պատրիարքարանէ հասած նոր հրահանգաց համեմատ, միւս ազգ. վարժարանք ևս շաբթուս մէջ Տարրական նախակրթարանի և Ծաղկոցի դըրութեանց վերածուելով՝ որոշ ուղղութեան մ'ենթարկուեցան։

Այս մխիթարական և անհրաժեշտ բարեփոխութեանց մասին, զորս մեր Սրբազան Առաջնորդը կարեւոր և վճռական կերպով յանձնարարած էր՝ որոց անկ է, գովելի հոգ և խնամք ի գործ դրաւ Ազգ. Ուսումնական Խորհուրդն որ 1—2 հրաժարելոց պատճառաւ՝ մօտերս ի նորոյ վերակազմեցաւ հետեւեալ կերպով.

Քերովբէ էֆ. Տ. Գրիգորեան՝ Ատենապետ
Եղիա » Պասմաճեան
Գասպար » Գազանճեան՝ Ատենադպիր
Սարգիս » Սիմեան
Յակոբ » Քիւրզլուեան
Աղաճան » Տ. Պետրոսեան

Իբրեւ Աւագերէց՝ ազգ. վարժարանաց «Վերատեսուչ» հայրն է Արժ. Տ. Յովհաննէս քահանայ Գազանճեան. և այս անգամ՝ այցելու Տեսուչ ընտրեցաւ Արժ. Տ. Աբրահամ քահանայ Սրեւեան։

Խորհրդականք և տեսուչք, ամէնքն ալ ընդունակ իրենց պաշտօնին, և օգտուելով Սրբազան Առաջնորդ Հօր մշտապատրաստ օժանդակութենէն, կը յուսանք որ յարատեւ խղճմտութեամբ պիտի վարեն իրենց վճռեալ կարեւոր պաշտօնը, որ կոչուած է ի յաջողութիւն առաջնորդել խնդրոց ամենակենսականը, յետամնաց նոր սերնդեան իմացական զարգացման գործը։

—Հռոմ. Ասորւոց ի Հալէպ վախճանեալ Մուսուլ-Մարտինի Պատրիարք Տ. Իգնատիոսի յաջորդի ընտրութեան համար, այս օրերս նոյն եկեղեցւոյն պատկանող թեմերու ներկայացուցիչք՝ ամէն կողմէ ի Մուսուլ կուղեւորին։

Հետաքրքիրներու համար՝ շահեկանութենէ զուրկ չը թուի թերեւս հոս ներկայացնել Հռոմ. Ասորւոց եպիսկոպոսական եօթն վիճակներն և անոնց այժմեան ներկայացուցիչները։

Ա. Մուսուլ-Մարտին. — (Պատրիարքական վիճակ). Պատրիարքական Տեղապահ և նախագահ Ընտր. Ժողովոյ՝ Տ. Կիւրեղոս Պէհնամ Պըննի։

Բ. Պաղտատ. — Մոնսինեօր Րահմանի։

Գ. Դամասկոս. — Տ. Եուհաննա Կղեմէս եպիսկոպոս։

Դ. Տրիպոլիս. — Մութրան Անտոնիոս, (որ միանգամայն Պատր. փոխանորդ է ի Պէյրութ)։

Ե. Հոմս-Հօմս. — Տ. Գրիգորիոս Ճ. Շահին։

Զ. Ֆարգին. — Տ. Փեթրոս եպիսկոպոս, (որ միանգամայն Պատր. փոխանորդ է ի Տիգրանակերտ)։

Է. Ճեզիրէ. — Տ. Մատթա Ահմար Տաքքօ եպիսկոպոս։

Ասոնցմէ Դամասկոսի Մետրապոլիտն Տ. Եուհաննա Կղեմէս՝ անցեալ շաբթու երբ քաղաքս կը գտնուէր, մեր սրբազան Առաջնորդին այցելութիւն տուած լինելով. Նորին Գերապատուութիւնն ալ փոխադարձ այցելութեամբ մը պատուեց Գեր. Մետրապոլիտը, որ հայոց մասին իւր համակիր զգացումներն յայտնելով՝ յարեց ի կարգին թէ ազգաւ՝ ինք տոհմակից է իր սրբազան խօսակցին, ծնած լինելով յեդեսիա՝ հայլուսաւորչական ծնողքէ։

Տ. Եուհաննա Կղեմէսի պատմութեան համեմատ՝ գրեթէ 60 տարի առաջ, իւր հայր՝ Մահտեսի Մելքոն՝ (ծնեալ Յովսեփի որդի Աբրահամէն), մին է այն ճարտարապետներէն, որք Մանպիճի նշանաւոր բերդին շինութեան համար՝ Եդեսիայէ հոն փոխադրուեր են։

Իւր նախնեաց մասին ունեցած սոյն ծանօթութեանց հետեւութեամբ՝ հայատոհմ մետրապոլիտին արաբերէն և ֆրանսերէն այցաքարտը կը պսակէ «Ճարտարապետեան» մականունը։

* *

Բուն Ասորւոց Մարտինի Տ. Պետրոս Իգնատիոս կաթողիկոսին ի հռոմէականութիւն յարած լինելու սխալ զրոյցը, որ անցեալները լսուած՝ և վերապահութեամբ յիշուած էր մեր նախորդ թղթակցութեան մէջ, այս անգամ մասնաւոր աղբիւրէ մը մեր ստացած տեղեկութեամբք՝ կը պարզուի թէ ծագում առած է եղեր հետեւեալ պարագայէն։

Քանի մ'ամիս առաջ, Երուսաղեմի մէջ տեղի ունեցած Կաթոլիկներու Եկեղեցական ժողովոյ միջոցին, ասորի եկեղեցականի մը եւ, հին՝ և հռոմ. ասորիներու կրօնական վարդապետութեանց մասին կարծիք փոխանակուած և իբրեւ թէ մեծ տարբերութիւններ տեսնուած չը լինելով, «անդէպ չէ [illegible]», քանի որ Մուսուլ—Մարտինի հռոմ. ասորւոց պատրիարքն վախճանած է, առանց յաջորդի մ'ընտրութեան, կոչում ընել Մարտինի Տ. Պետրոս Իգնատիոս Պատրիարքին (որոյ ծերութիւնը նախածանօթ է,) որ իւր հոգեւոր իշխանութիւնը տարածէ ամբողջ ասորիներու վրայ հասարակութեան երկու հատուածոց միացմամբ, և ապագային մէջ իւր յաջորդին ընտրութիւնը միայն Եկեղեցական ժողովոյն։

Կիմանանք նաեւ՝ թէ այս անգամ ի Մուսուլ գումարեալ ընտրողական ժողովն, նախապէս այս մօտ կոչում մը պիտի ընէ եղեր Տ. Պետր. Իգնատիոս Կաթողիկոսին, որ եթէ սոյն առաջարկին չը համակերպի, յետոյ պիտի ձեռնարկէ նոր Պատրիարքի մը ընտրութեան, ընտրեալն՝ եօթն վիճակաւորներէն մին լինելու պայմանաւ։

Սոյն խնդրոյն նկատմամբ առնուած նորագոյն տեղեկութեանց համեմատ, ասորի հասարակութեան կողմէ, այս կարգի համաձայնութեան մը բուռն նշանակութիւնը ըմբռնելով, սրբազան կաթողիկոսին ուղղեալ հարցական դիմումներուն վրայ, Նորին Սրբազնութիւնն հեռագրական շրջաբերական մը ապահոված է իւր հօտը, թէ հռոմ. ասորիներու հետ միանալու մասին ոչ որ և իցէ համաձայնութիւն գոյացած է ցարդ, և ոչ ինք այնպիսի համաձայնութեան մը գաղափարը կը սածէ։

Գ. Կ. Ա.

ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Նիկոմիդիոյ քաղաքին դէմը, համանուն ծոցովը բաժնուած, կանանչագեղ բլրոյն վրայ, անհամեմատ դիրք մ'ունի Պարտիզակ, իւր թթենեաց, կեռասենեաց, շագանակենեաց, ընկուզենեաց և կաղնեաց ընդարձակ պարտէզներովը։

Այս բազմահայ գիւղաքաղաքն որ առաջինն ըլլալ կը կարծուի բովանդակ Թուրքիոյ հայաբնակ գիւղերուն՝ անուանի է յոյժ իւր առողջարար օդին և Ս. Մինասի բարձունքէն հոսող զով ջրին համար։ Եւ այս ամենակարեւոր տարերք կը պատրաստեն կարմրագեղ ու կայտառ ժողովուրդ մը որ տարուէ տարի բազմանալու վրայ է։ Բնակիչք կը հաշուուին հիմա աւելի քան 13.000։ Կ'ըսուի թէ ասոնց նախահարք աւելի 4-5 դար առաջ գաղթեցին Սեբաստիոյ գաւառէն։ Եթէ կայ նշանակելի տարբերութիւն մը Պարտիզակցւոց սեպհական, այն է որ իրենց մայրենի լեզուն շատ մաքուր կը խօսին։

Եթէ կայ նախատինք մ'ալ որ պարտիզակցի արանց ճակտին անջնջելի մուր մը եղած է՝ այն ալ իրենց դատարկապորտ ընթացքը և իրենց կիները չարաչար աշխատցնելն է (բացառութիւններն յարգելով անշուշտ։) Օրինակ կ'ուզէ՞ք. աչքի առաջ բերէք թէ քանի՛ քանի մանկամարդ օրիորդներ և հարսներ թողլով իրենց գիւղի առողջարար կլիման, կ'երթան Պոլիս՝ սպասաւորներ և ստնտուներ ըլլալու, որպէսզի իրենց շահածովը ապրեցնեն իրենց ընտանիքը, և մինչ կինը հոդ (Պոլիս) քրտնաթոր կ'աշխատի, հոն իւր թիկնեղ այր ծոյլ էրիկը իւր թանկագին ժամերը կ'անցընէ ի զուր։ Եւ այս իրողութիւնը բաւական ինչ զեղծումներու չառաջնորդեր այդ հեք գեղջուհին։ Բայց ո՞վ է յանցաւորը.—այրը։ Եւ եթէ հիմա այրը ուզէ իսկ արգիլել իւր գեղանի աղջիկ զաւակներուն այլուր գաղթելը, այս վերջինները սակայն պիտի յաղթահարեն, վասնզի հոդը ինքը սովեցուց անոնց բանալ իրենց աչքերը վարդաձեւոյն տուներու մէջ քան թէ քաղցր ընծայել իրենց բնագաւառին փայտաշէն տուները և անպաճոյճ պարզասիրութիւնը։ Կ'արժէ որ այսպիսի էական խնդիրներ ամէն կարող վարիչներու լուրջ ուշադրութեան առարկայ ըլլան։

Դպրոցական կենացս երեք տարեշրջանը հոն անցուցած ըլլալով՝ ինձի համար երկրորդ հայրենիք մը եղած է Պարտիզակ։ Դէմ յանդիման կը կանգնին հոն ազգային ու ամերիկեան վարժարանները որք, գիտութեան ջահեր, կը լուսաւորեն շրջակայ գիւղախմբոյ աղքատիկ զաւակները։ Կը հաւատամ թէ Զմիւռնիա, Թուրքիոյ այս հրաշակերտ քաղաքը, չունի Նիկոմիդիոյ գաւառին չափ բազմաթիւ շրջանաւարտներ զորս տարուէ տարի կ'արտադրեն տասնեակներով, Պարտիզակի այդ վարժարանները։

Երբ առաջին անգամ կը մտնես Պարտիզակ, անախորժ տպաւորութիւն մը կը զգաս. կը տեսնես կոշտ ձիապաններ՝ որոց բերանը հայհոյութեամբ լեցուն է։ Բայց ի՞նչ ընես, ուզես չուզես պիտի նստիս անոր ձին եթէ մէկ ժամու տեւողութեամբ վերելքի մը չես կրնար հանդուրժել, և կամ երբ անձրեւէն ճամբան տղմալից է։ Առաջին պատեհութեամբ՝ թթենիները կ'սկսին երեւիլ, որ ճամբուն երկու կողմէն կ'երկարին մինչեւ գիւղը։ Ասկէ կրնաս մակաբերել անշուշտ թէ այդ գիւղաքաղաքին միակ զբաղումն է շերամաբուծութիւն։ Որպէս զի այլոց խարդախութեանց չզոհէ իւր ունեցածը, շատ լաւ խորհուրդ մը յղացած է Պարտիզակցին, քանի մը յուսալից երիտասարդներ ղրկելով շերամաբուծութեան վարժարանն ի Պրուսա։ Եւ արդ յոյս մեծ ունին թէ տխուր ձախողութեանց պիտի չըլլան ենթակայ։

Այգիներ ալ կ'երեւին մերթ թթենեաց մէջտեղերը, սակայն որչափ փութ կերպարանք մ'ունին որթերը՝ որոց վրայ քանի մը ողկոյզներ ամբաւ ուրախութիւն կը պատճառեն «չտես» գիւղացւոյն։ Զոր օրինակ, յօդուածագիրս տեսած է իւր բնավայրին մէջ որթեր՝ որոց իւրաքանչիւրը 10 կողով խաղող արտադրած է, մինչդեռ Պարտիզակցին միայն մէկ փոքր ճիւղը կրնայ համարուիլ մերինին։ Զիարդ և իցէ, պարտիզակցին աչքին առջեւ ողկոյզին հատիկները մէկ մէկ գոհարներ են։ Միջադէպ մը պատմեմ։ Օգոստոսի օրերուն պէս տաք օր մ'էր երբ կ'ուզէինք ընկերներով դիմացի եկրը, Նիկոմիդիա անցնիլ, ճամբուն մէկ քովէն փուշերու և տատասկներու մէջէն դուրս կախուող քանի մը հատիկ բաղկացեալ ողկոյզը փրցունելու համար ձեռքս երկնցուցի, յանկարծ պահապանը անգագին բիր մը ձեռքը կը վազէ կուգայ իմ քովս — ինչու՞ — մեռցունելու։ Աղէկ որ Զմիւռնացի իմ ըսիր ապա թէ ոչ այդ անգագին բիրը գլուխս կը պատռէր։ Ահա՛ պատճառը թէ ինչո՞ւ «չտես» բառը գործածեցի։ Եթէ կան ոմանք որ աւելի տատամձեան են այս մասին, իրենց ներողամտութիւնը կը խնդրեմ։

Ուրիշ յիշատակ մ'ալ զոր երբեք պիտի չմոռնամ, Արժ. Եղիշէ վրդպ. Դուրեանի մեկնումն է յԱրմաշ։ Քանի մը անգամ անոր գեղեցիկ քարոզները լսելու բարեբաղդութիւնը ունեցած էի։ Մե՞ղք պարտիզակցիներուն որ հիմա ատանկ քարոզչէ մը զուրկ են։ Այդ մեծ հօտն հովուելու մեծ հովիւ մը պէտք է։

Ուրիշ բան մ'ալ, պարտիզակցին շատ անգամ նմանցուած է վազող ջուրի մը։ Ամէն յարանուանութիւն, կրնամ ըսել, ունի հոն իւր ներկայացուցիչը, Ժողովականութիւն, Մկրտչականութիւն, Աշակերտք, Մեթոտիք, Քուէյքըրը, և անդնալ տարւոյն վերջերն ալ Շաբաթապահք։ Համոզում այս տարբեր ձեւերը կը յայտնեն թէ Պարտիզակցին մեծապէս կը շահագրգռուի կրօնային նիւթերով։

Ուսուցիչներու ստուար խումբ մը իւր արձակուրդը կանցունէ ի Պարտիզակ. հոն, ուր արուեստը գործ չունի և ուր բնութիւնը կը տիրէ համարձակ, տարւոյն իմն ամիսներուն մէջ ժրաջան ուսուցիչը կը գտնէ իւր կազդուրումը. վասնզի ա՜յնքան վսեմ է Պարտիզակ, և ա՜յնքան հմայագեղ իւր յարափոփոխ տեսարաններով։

ՅՈՎՀ. Ե. ԴԱՂԱՏԱՑԵԱՆ

Զմիւռնիա

Աստ անտի

ՆԱՄԱԿԱԳԻՐՆԵՐ

Վերջերս, Ֆրանսայի համբաւաւոր գրագէտներուն մէջ քննութիւն մը կատարուեցաւ։ Հարցուեցաւ իրենց թէ ընդհանրապէս ինչ էին նամակները զորս կ'ընդունէին իրենց ընթերցողներէն կամ ընթերցուհիներէն։ Ամէնքն ալ միաբերան պատասխանեցին թէ այդ նամակներ շատ անուշ բաներ են, շահեկանութենէ զուրկ։

Սակայն Պ. Ալեքսանդր Տիւմա որդի մէկ քանի մ' իբր թղթակից ունեցաւ մանկամարդ կին մը որ յոյժ հետաքրքրաշարժ գաղափարներ կը յայտնէր։ Գրագէտը քանիցս [illegible] անոր։ Օր մը փափագեցաւ տեսնել զայն։ Ի՞նչ եղաւ իր զարմանքը երբ գտաւ երիտասարդի մը դէմքը։ Սա [illegible] քաղաքավար կերպով ներում խնդրեց [illegible] խաբանքին համար և խոստովանեցաւ թէ ուզած էր հասկնալ Պ. Ալեքսանդր Տիւմայի անձնական կարծիքը զանազան խնդիրներու մասին անոր հետ քանի մը կարծիքներ փոխանակել կեանքի իրերուն վրայ. յաջողած էր՝ կին մը կեղծելով ինքզինքը և գրգռելով մեծ գրագէտին հետաքրքրութիւնը։

«Առաջարկեց ինձ, կը պատմէ Պ. Ալեքսանդր Տիւմա, իր պարծանիմն նամակներս. բայց, խրատ որ ենթադրեցի թէ իրաւամբ շահած էր զանոնք, և իրեն թողուցի։»

Գիտէ կը գտնենք որ Պ. Ալեքսանդր Տիւմա քիչ մը արտմած է. մարդ չսիրեր ծաղրուիլ, որչափ ալ սիրուն կերպով ըլլայ, մանաւանդ երբ կը կարծէ թէ գործը պաշտօնական թղթակցուհիի մը հետ է, և գտնուի պարոնի մը դիմացը՝ որքան ալ սիրուն ըլլայ, բաւական նեղացուցիչ բան չէ՞։

* *

Պ. Քաթիւլ Մենտէզ ևս, գողտրիկ բանաստեղծը, ունեցած է իր նամակագրական արկածը։

Օրին մէկը, անծանօթ կին մը նամակով կը ծանուցանէ իրեն թէ, յոյժ սիրահար իր տաղանդին, յատկապէս Ֆիօրէնցայէն Փարիզ կուգայ զինքը տեսնելու։ Պ. Քաթիւլ Մենտէզ կը պատասխանէ իր թղթակցուհիին որ գիշեր մը այն ինչ թատրոնը գտնուի, օթեակի մը մէջ որուն տոմսակն իրեն կը ղրկէ և —շատ խոհեմ միջոց որ կրնայ ի գործ դրուիլ այսօրինակ պարագայի մէջ—իրիկունը թատրոն երթալով, առաջին արարուածի պահուն, նուագախումբի թիկնաթոռներէն կը դիտէ տիկինը, անոր ներկայանալէ առաջ։ Թղթակցուհին չունէր սիրուն բան մը, ոչ ալ տգեղ։

Միջնարարին, Պ. Քաթիւլ Մենտէզ օթեակներու նրբանցքը կ'ելլէ և կը ծանօթանայ։ Բայց եթէ քիչ մը հեռուէն, տիկինը տգեղ չէր երեւնար, մօտէն խնդիրը կը տարբերէր։ Եւ տարբե՛րն ալ։ Պ. Քաթիւլ Մենտէզ կատղած էր։ Սակայն, քաղաքավար ցոյց տուաւ ինքզինքը. բայց, առիթը ձեռք ձգելուն պէս, հրաժեշտ առաւ տիկինէն, երդում ընելով որ ա՛լ չը պիտի բռնուէր այդ ծուղակին մէջ։

Քանի մը օրեր կանցնին։ Իր գլխուն եկածին վրայ տակաւին ցաւած պահուն, Պ. Քաթիւլ Մենտէզ ուրիշ նամակ մը կընդունի բաւական հետաքրքրաշարժ։ Տիկնոջ մէկ բարեկամուհին ցաւ կը յայտնէր իրեն՝ գլխուն եկած այդ ձախորդութեան համար։ Ո՜րչափ ձանձրացած ըլլալու էր ինքը այդ մտերմական փոքրիկ տեսակցութեան պահուն։ Եւ բարեկամուհին անողորմաբար ծաղրուած, ծանակուած էր։ Նամակն ի վերջէ կ'ըսէր.

«Եթէ կուզէք մխիթարուիլ այս ձախողանքէն, այս ինչ օրը գտնուեցէք այն ինչ տեղը։»

Պ. Քաթիւլ Մենտէզ, այս հնարքէն բռնուելով՝ ճշդապահ եղաւ այս ժամադրութեան. բայց հազիւ հասած էր, անմիջապէս յետս ընկրկեցաւ, սա բացագանչութիւնն արձակելով.

—Ա՜հ, չէ՛... երկու անգամ չըլլա՛ր։

Նոյն կինն էր։

ԽՈՀԱՐԱՐԱԿԱՆ

Բարեփոխութիւն միայն կիրարկուի հիմակ։ Ամերիկեան լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Ֆիլատելֆիայի քիմիագէտ մը իրագործած բարեփոխութիւնն յոյժ հիմնական է։ Արդարեւ, անոր նպատակն է սնունդի պէտքը մէջտեղէն վերցունել։

Կ'երեւի թէ այս քիմիագէտ անանկ հիւթեր հնարեր է որք քսուելով կտոր մը հացի վրայ, ճաշակի և հոտաւէտութեան տեսակէտով, ուտողին կուտան նոյն իսկ կերակուրին տպաւորութիւնը։

Չափազանցութիւն չէ։ Այս բանը ծանուցուած է ամերիկեան լրագիրներուն կողմէ։ Եթէ չէք հաւատար, գացէք հոն և տեսէք։

Դժբախտաբար այս հիւթեր շատ սուղի պիտի նստին։ Բայց և այնպէս մտապատ յեղաշրջութիւն մը կը տեսնուի խոհարարական արուեստին մէջ։ Արդարեւ, ամերիկացի քիմիագէտին հիւթերը սահմանուած են մեծապէս դիւրացնել խոհարարներուն և նոյն իսկ խոհարարուհիներուն աշխատութիւնը։

Այսուհետեւ շատ դիւրին պիտի ըլլայ պէտք եղածները գնել, և ճաշացուցակին խնդիրը անոր համար մանաւանդ դիւրին պիտի ըլլայ կարգադրել՝ որովհետեւ ճաշերը երկար պատրաստութիւններ չպիտի պահանջեն. սեղան նստելէ քանի մը վայրկեան առաջ, պիտի հարցուի հրաւիրեալներուն թէ ի՞նչ կը փափագին ուտել, և մէկ ակնարկով, շնորհիւ փոքր սրուակներու, սեղանը պիտի պատրաստուի ամեն մարդուն ուզածին պէս։

Սիրուն չէ՞ այս։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է
ԲԱՆԱՒՈՐ ԵՒ ԳՐԱՒՈՐ ԹՈՒԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԲՈՂՋ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔԸ
Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ

Ա. ՏԱՐԻ. —1-10 եւ 1-50 ամբողջական թուոց մշակութիւն եւ այդ սահմանին մէջ ամբողջ մասը առնել. գին 4 ղրուշ

Բ. ՏԱՐԻ. —1-100 ամբողջական թուոց մշակութիւն, մաս առնել եւ ½ ⅓ ⅙ 1/10 հասարակ կոտորակներու մշակութիւն. գին 3 ղրուշ

Գ. ՏԱՐԻ. —1-1000 ամբողջ թիւ, 0,1, 0,01 0,001 տասնորդական կոտորակ եւ գիծ անկիւններ քառանկիւններու վրայ ծանօթութիւն. գին 3½ ղրուշ

Դ. ՏԱՐԻ. —Անսահման թիւեր —մետրական դրութիւն — կեանքի հանգամանքներու համեմատ ծանօթութիւն, ընդարձակ տասնորդական կոտորակ—Երկրաչափութիւն մակերեւոյթի կանոնաւոր եւ անկանոն ձեւերու եւ այլն. գին 4 ղրուշ

Ե. եւ Զ. ՏԱՐԻ. — Նախորդ չորս տարիներու լրացուցիչ մասն է, կը պատրաստէ թէ՛ գրասեղանի եւ թէ գործնական կեանքի, — Երկրաչափութենէն բոլոր մակերեւոյթի եւ ծաւալի հաշիւներ բազմաթիւ գործնական եւ գծագրական խնդիրներով. գին 7 ղրուշ

Կը գտնուի բոլոր գրավաճառաց քով։
Հասցէ Արիստակէս Յ. Պօյաճեան Օրթաքէօյ։
Թիւ 816 3–6

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

ԵՐՍՈՒՆ ՄԻԼԻՈՆ ՄԱՐՔԻ

10 րդ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ, 1893 Յուլս. 2 [Ն. Տ.]
[illegible]
(Օսմ. Հանր. Պարտուց Վարչութ. Կողմէ հաղորդուած)

317 Պարտաթուղթեր 400՝ մարք արժէքով

10 118 153 211 441 447 559 593 612
829 839 852 856 882 883 958 1013 1213
1303 1366 1390 1391 1480 1512 1542
1774 1787 1874 2273 2290 2291 2363
2399 2857 3003 3045 3244 3511 3537
3543 3588 3593 3637 3691 3765 3777
3780 3875 3902 3922 3985 4196 4310
4631 4474 4521 4566 4604 4761 4790
4990 5109 5110 5118 5148 5173 5229
5386 5462 5523 5550 5591 5632 5694
5715 5814 5851 6057 6100 6152 6160
6327 6341 6414 6522 6673 6715 6736
6846 6950 7017 7088 7143 7171 7412
7423 7428 7535 7545 7560 7597 7863
7949 7974 8031 8042 8121 8245 8363
8368 8397 8701 8758 8780 8790 8803
8904 9260 9289 9307 9318 9448 9512
9658 9674 9768 10030 10066 10168 10200
10357 10442 10457 10525 10640 10763
11021 11144 11363 11434 11586 11606
11621 11862 11922 11977 12034 12092
12114 12213 12226 12230 12348 12367
12407 12409 12449 12603 12631 12669
12752 12768 12771 12812 12869 12971
13140 13216 13460 13718 13760 13841
13875 13896 13930 13942 14025 14221
14458 14466 14486 14520 14720 14729
14838 14882 14886 14922 15028 15033
15083 15217 15248 15368 15542 15545
15558 15651 15676 15702 15757 15923
15988 16005 16064 16097 16352 16373
16706 16749 16764 16782 16814 16887
16946 16976 16978 17068 17124 17171
17187 17221 17238 17287 17336 17446
17501 17760 17789 17872 17984 18222
18230 18286 18321 18590 18657 18706
18741 18833 18908 18918 19023 19189
19351 6893 19354 19364 19500 19514
19581 19587 19763 19863 19963 20050
20210 20229 20263 20277 20373 20482
20542 20729 20826 20980 21064 21125
21161 21194 21224 21238 21240 21341
21385 21651 21690 21742 21800 21903
21909 22002 22189 22316 22360 22398
22531 22665 22791 22858 23113 23166
23167 23173 23272 23339 23413 23468
23506 23681 23760 23886 24014 24122
24230 24233 24337 24460 24498 24549
24583 24647 24682 24769 24910 24914
24995.

62 պարտաթուղթեր 2000 մարք արժէքով

25566-25570 26226 26230 27531-27535
27746 27750 28426-28430 28681-28685
28786-28790 29276-29280 29576-29580
29821-29825 30381-30385 30611-30615
31031-31035 31496-31500 32061-32065
32556-32560 32641-32645 32926-32930
33321-33325 33591-33595 34041-34045
34136 34140 34146-34150 34501-34505
34931-34935 35481-35485 36001-36005
36531-36535 36776-36780 36796-36800
37351-37355 37386-37390 37576-37580
38781-38785 39281-39285 39371-39375
39721-39725 40781-40785 41736-41740
42101-42105 42361-42365 42826-42830
43166 43170 43316-43320 43546-43550
45491-45495 45686-45690 45981-45985
46161-46165 46221-46225 46431-46435
47021-47025 48076-48080 48251-48255
48276-48280 48836-48840 48886-48890
49071 49075 49131-49135 49361-49365
49871-49875 49886 49890

31 պարտաթուղթեր 4000 մարք արժէքով

50311 50320 50821-50830 52101 52110
52231-52240 53491-53500 54051-54060
54571-54580 55881-55890 56841-56850
56851-56860 59321-59330 59901-59910
60901-60910 62041-62050 63021-63030
63141-63150 63241-63250 63681-63690
64031-64040 64471-64480 64741-64750
64811-64820 67701-67710 67921-67930
68481-68490 69421-69430 70581-70590
70831-70840 71511 71520 73841-73850
74371-74380

ԼԱՆՕԼԻՆ
ԲՐԷՄ ՏԸ ԹՈՒԱԼԷԹ
ԼԱՆՕԼԻՆ

ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ այրուածոց կեղեւուածներու։
ԳԵՐԱԶԱՆՑ մորթի պահպանման համար, մանաւանդ մանուկներու մասին, և գոյնի պահպանման։
ԼԱՒԱԳՈՅՆ դարման ընդդէմ մորթի հիւանդութեանց և ընդդէմ [illegible]։

Կը վաճառուի ամեն դեղարաններու եւ դեղօրէից ու անուշահոտութեանց մթերանոցներու մէջ։
Գործակալ եւ ներկայացուցիչ ի Կ. Պոլիս
Մ. Ս. ՖՐԷՕՅԼԻԽ
Կալաթա, Մերթեպանի փողոց, Գրիւնէան խան։ 398

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԲԱՐՁՐ ԴԱՍ

է և պիտի մնայ միշտ ստեղծիչն և ծաւալիչը նորաձեւութեան և վայելչութեան։ «Հաճելի ըլլալու արուեստը» ո՞ր աւելի իրականացած է քան բարձր դասու Փարիզուհիներուն քով։ Անկարելի է գուշակել Փարիզուհիի մը տարիքը, այնքան գիտէ պահել իր դէմքին վրայ երիտասարդութեան փայլը. ոչ մէկ նենգաւոր խորշոմ, ոչ մէկ նշան զոր թողած ըլլան կեանքի մը մէջ անցնող տարիներ։ Յայտնենք մեր ընթերցողներուն գաղտնիքը զոր կը գործածեն Սէնի Բաբելոնին թագուհիները։ ՏԻՍ-ՖԱՆ ՍԱՌԱ ՊԵՌՆԱՌ ԲՐՆՁԱՓՈՇԻՆ գործածումն է, Փարիզ, ավենիւ տը լ'Օբերա։ Ահաւասիկ հմայիչը որ կը գործէ այս հրաշքը։

ՆԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Դավաֆեան գրատունը որուն յաջորդած եմ հաստատուած է շատ տարիներէ հետէ ի Պոլիս Զապթիէ Եոքուշ թիւ 20։ Այս անգամ կը ծանուցանեմ արգոյ հասարակութեան եւ ի մասնաւորի Պատ. Հոգաբարձութեանց եւ ազգ. ուսուցչաց, որ բաց ի Հայ. Տաճկ. Գաղ. գիտական դասական եւ այլ բազմատեսակ գրեանց, դպրոցական նոր շրջանի առթիւ ի վաճառ հանած եմ հետեւեալ դասագիրքերը խիստ զիջեցուցիչ պայմաններով։

	Ղր.	Փր.
Անդրէասեան Թ. Նոր քերականութիւն, աշխարհաբար լեզուի, Ա. տարի	3	—
Անդրէասեան, Ծաղկաքաղ հաւաքածոյք	4	20
Բաղտասարեան Հ. Գրաւոր	5	—
,, Աշխարհագիր. սկզբունք	12	—
Գալըճեան Պ. Այնէի Միսնշարժ, հմառ.	2	—
,, ,, ընդրծ.	12	—
Գարագաշեան Ա. Մ. Գաղ. քերականութիւն, ըստ Օլէնտորֆի	15	—
Գարագաշեան Ա. Մ. Արձագանգ Բարիզի (L'écho de Paris).	10	—
Դուրեան Եղիշէ Ծ. Վ. Բառագիտութիւն Հայ. քերականութեան	2	20
Դուրեան Եղիշէ Ծ. Վ. Ընթացք ի գրոց բարբառ Ա.	5	—
Դուրեան Պետրոս, Տաղք եւ Թատերգութիւնք	15	—
Էմիլ Օթթօյ, քերականութիւն ֆրանսերէն լեզուի Ա. եւ Բ. մասի	15	—
Երեմեան Բ. Տարերք Մայր. լեզուի Ա.	3	—
,, ,, ,, Բ.	4	—
,, ,, ,, Գ.	4	—
Թասմաճեան Խ. Ուղղագրութիւն, հայ. գաղ. համառօտ	2	—
Թասմաճեան Խ. Գեղագր. գաղ. ընդրծկ.	20	—
Թէլեան Ե. Իրաւագիտութիւն ընդարձակ Երրորդ Տպագր.	5	—
Թէրզեան Դ. Նոր Այբենարան ֆրան. լեզ.	1	20
Ժորժ Հ. Առողջարանութիւն Թարգմ. Էթմէքճեան	5	—
Հինդլեան, Բանալի ընթերց. Անգ. լեզ.	3	—
,, Ոճք, Ցասնարանութիւնք, Աշակերտ ֆրանս. լեզուի	10	—
Մօվսէսեան, Հաւաքածոյ հատընտիր քերթ. Դաղ. մատենագրութեան	4	—
Յակոբեան Յովի. Հիւանդին բարեկամը	15	—
Շրջմանեան, Քերականութիւն գրաբառ լեզուի	4	—
Շրջմանեան, Քերականութիւն հայ. գաղ. լեզուի	5	—
Ոսկեան, Նոր ընթացք գաղ.է ի հայերէն թարգմանութեան	2	—
Պօզաճեան Տիգրան, Աշխարհ. պատկերզ.	4	—
,, ,, Թուաբ. ընդարձակ	15	—
Սէրվիչէն Յովի. Մանկավարժութիւն 2 Հատոր	20	—
Տըզէյ, Առողջարանութիւն, Թարգմ. Դ. Նըրշապուհեան	15	—
Փէշկէօլեան Մ. Ծաղկեփունջ կամ նոր ընթերցարան	2	—
Գարագաշեան եւ Դուրգեան, Ճաշակ Ոսկեդրեան Դպրութեան Ա. եւ Բ.	10	—
Գաբամաճեան, Նոր բառագիրք հայ լեզ	15	—
» Հաւաքածոյ ընտիր գրուածոց մասն Ա	5	—
» » ընտիր գրուածոց մասն Բ	7	½
» Առձեռն Նամականի	7	—
Աշխարհագրութիւն համառօտ. Դ. Մարգարեան	4	½

763 11–16 ՊՕՂՈՍ ՊԱԼԵՆՑ

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՊԷՑՕՋԵԱՆ

Որ Օսմ. դատարանաց քաղաքային, պատժական և առեւտրական ճիւղերուն մէջ երկոտասան տարիներ անդամութեան պաշտօններ վարելէ յետոյ վերջին տարիները փաստաբանական գործերով կ'զբաղէր, իւր գրասենեակն հաստատած է ի Պոլիս։

Կ'առանձնէ Կ. Պոլսոյ և մերձակայ գաւառաց մէջ Օսմ. քաղաքային և առեւտրական դատարանաց, վարչային ժողովոց եւ մահքէմէի շէրիյէի առջեւ տեսնուելիք ամեն կարգի դատերու (պիտայէթ, իսթինաֆ, թէմիզ), ինչպէս նաեւ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեսնուելիք դատերու փոխանորդութիւն և դատական ամեն տեսակ գրութեանց պատրաստութիւն։

Կ'ընդունի գաւառներէ յղեալ իսթինաֆի և թէմիզի վերաբերեալ գործեր և դատական և Օսմ. ուրիշ ամեն Նախարարութեանց մօտ հետամտութեան կարգի (Թաագիպաթ) յանձնարարութիւններ։

Մասնաւոր պայմաններով կը հայթայթէ դատական ծախսն և փոխանորդութեան վարձքն այն տեսակ դատերու, որք սուղ միջոցի մէջ յաջողութեամբ վերջ գտնելու ապահովութիւն ունին։ 17

Դիմել. Բիւչիւք Ապպուտ խան, թիւ 4, Մորբուչճուլար-Իչի, Ստամպոլ։ 58—60

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած և ո՛ր եւ է փնտռելի նիւթերէ բաց ամենայնի զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու տէր ժեանց համար բժշկաց կողմանէ խիստ անմիջաբանուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մաքրութեամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գըներով ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանգային կարգը Եուսուֆ Իզզէտոյին Էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ դեղարանները։ Բէրայի նշանաւոր գարեջրատուները։ Ղալաթիա Դովիտօն խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվօտա փողոց թիւ 9, Քիւլէքչիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանտըգճըլար փողոց Արթին աղայի թիւ 199 գըռսարանը։ Մոմխանէ փողոց թիւ 111 Մակադէն Ռիսս խանութը։ Թօփխանէ ձկնավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վօսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյց Սէֆրանի հաճի [illegible] խանութը։ Եէնի Մահալլէի նաւամատոյցին դէմ թիւ 12։ ի Պոլիս Հաճօպուլօ խանի կից Մէհմէտ փաշա խան թիւ 24։ Մեծ Շուկայ Մահֆազաճըլար փողոց Թօրամեկեանի թիւ 29 ճաշարանը Բէրա Հաճօպուլօ շուկային մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմի փողոց Քիլլիոնի թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Չարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ Փողոց զարաբավաճառ Հաճի Սարըմ աղայի թիւ 54 խանութը, Թարլա Պաշի Սէրվիչ Առաքեանի թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-գաբու Սթասիօն ճաշտէսի նպարավաճառ Հաճի Միհրան Աղայի թիւ 21 խանութը։ Ի Լանկա Թուլումպաճի Մէյտան [illegible] թիւ 113 զրօսարանը։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի նոտըցուին կարգաւ։ 691

[illegible]
[illegible], Կ. Պոլիս, 13 դեկտ. 1883
Պարոնայք Սքոթ և Պօուն,

Կը ցաւիմ որ պաշտօնական գիրքովս կարող չեմ փորձել ընել, այլ համաձայն ուրիշներու փորձերուն և այն բժշկաց որոց պաշտօն յանձնեցի փորձել զայն մեր հիւանդանոցաց մէջ, կը յայտարարեմ որ [illegible] մէջ դիւրաւ մարսուելով, և [illegible], կը համապատասխանէ այն յատկութեանց զորս ախտաբուժական գիտութիւնն ի վաղուց անտի [illegible] է, մանաւանդ այդ [illegible] պատրաստութեան մէջ։

ՏՐ. Ս. Ս. ՄԱՎՐՕՅԷՆԻ ՓԱՇԱ
Բժիշկ Վեհ. Սուլթանին

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1.000.000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն ի 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնուած աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ՚է, որոյ [illegible] Անգլիոյ ամենահզօրագոյն և հանրածանօթ գրամատներէն [illegible] անհաւասար պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18.000.000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի [illegible] այց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ՚ապահովագրէ [illegible] կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և մի[illegible] [illegible]ագրութեան, որք ունին փոքր [illegible] [illegible] ապահովագրուած [illegible]։

Ֆ. [illegible] և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պոլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Վ. այալթիա, Կամուրջի գէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	ֆրանք	8.000.000
Պահեստի դրամ		6.889.695
Տարեկան հասոյթ		16.890.344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ՚ապահովագրեն մթերանոցներ, բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած կարասիներ և ապրանքներ խիստ չափաւոր սակագնով։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՕՐԹՈՒԱՅ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ ֆրանք 6.250.000 Պահեստի դրամ ֆրանք 2.585.853

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին իրեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Այն ընկերութեան վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար [illegible] միացեալ է [illegible] 13 ուրիշ ապահովագրական հաստատութեանց [illegible] առ ապահովեալ գումարն է Աւելի քան 100.000.000 ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ [illegible]

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ-Գաբու, [illegible] խան 12, 13, 14 369

ԻԼԱՆ ՓԱԳԸ ՕԼՐԱՍՔԸՐԻ

Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ հիւմայուն մէքթէպի իլէ ճիվարընտա պուլունան վէ պուլունտուրըլաճագ օլան հէր սինըֆ աշքէրի շաքիրտէ [illegible] խարճլըգ իչուն 309 սէնէսի Թէշրինի էվվէլինտէն իպթիտարէն 1 սէնէ միւտտէթլէ միւգթիազի օլուպ մաշուլինէ միւնագասասը վազ օլունան հայթաք իլէ կագղըն իհալէ [illegible] Տէրսաատեթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրրասքէրի լէվազըմաթը ռիւսիւմէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 15 3—3

ԳԻՆԻ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՑԵՆՈՒԻ

[illegible] այն նկարագրութիւն մի է [illegible] և ամէն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճահճախառն վայրերու ջերմոտ կլիմային [illegible] օդերէն, որուն [illegible] թիւնն և [illegible] յատկութիւնն [illegible] է Նորա անհամեմատ [illegible] ֆիզիքական խանգարումներ յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող Թունաւոր նիւթոց միջոցաւ, որք Թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն [illegible] և յառաջ կը բերեն ամէն տեսակ ջերմեր և [illegible] [illegible] և արեան Թունաւորութիւն, որոց առ անուանեալ [illegible] ջերմ և [illegible], [illegible] ջերմ պարբերական ջերմ, ընդհանրական ջերմ [illegible] և հրատապ տենդեր։

[illegible] օդերէ պատճառեալ հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր [illegible] և Թունաւորեալ է ճահիճներէ կամ ճահճախառն վայրերէ մանաւանդ նիւթերով, կամ բաց ադբանոցներէ և [illegible] [illegible] Թունաւոր կազեր, [illegible] կը ծնին [illegible]։

[illegible] [illegible] նիւթոց [illegible] կը գտնէ [illegible] միջէն, [illegible] և անհնար է և [illegible], միայն Թէ [illegible] հրահանգի համեմատ գործածուի։ Կը ծախուի [illegible] և Նիւ-եօրքի Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա, Կ. Պոլիս։ 614

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Լիվերփուլ, Կ. Պոլիս և Օտեսա գիծ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմօ	3200
Անձէլօ	6000	Կալիլէօ	5500	Բանտէր	1700
Ապօլլօ	5500	Կիթանօ	2200	Բլաթօ	1500
Արկօ	2300	Կօզօ	1800	Բօլօ	1000
Արիոսդօ	3000	Կրոտնօ	2200	[illegible]	2800
Պասանօ	3000	Հէրօ	2000	Րիալթօ	4400
Պորոտինօ	2200	Հիտալկօ	[illegible]	Րինալտօ	3200
Պոսկօ	2000	Հինտու	7000	Րոլլօ	3000
Պըֆֆալօ	8800	Հումպըր	1200	Րոմէօ	3500
Գէյմօ	2600	Այտահօ	5000	Րոզարիօ	3500
[illegible]	2500	Ճիւնօ	2300	Սալէռնօ	4000
[illegible]	2100	Քէլսօ	2000	[illegible]	2200
Գարլօ	2000	Քոլփինօ	4200	Սաֆօ	2000
Գոմօ	2700	[illegible]	2200	Սիլվիօ	3000
Չիքակօ	5000	Լէօ	2000	Սորէնթօ	4300
Գլիօ	3500	Լէփանթօ	4500	Թ. [illegible]	3000
Գոլորատօ	3400	Լիվօռնօ	5000	Թասսօ	1200
Տէկօ	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
Տոմինօ	2600	Մար[illegible]	4500	[illegible]	900
Տուրօ	4300	Մարէնկօ	6500	[illegible]	5000
Տրակօ	2100	Միլօ	2000	Վ. [illegible]	5000
[illegible]	2600	Մուրիլլօ	3100	[illegible]	3600
Էլտորատօ	3000	Նէրօ	2000	[illegible]	1000
Էլէքթրօ	3200	Օրլանտօ	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	Օթէլլօ	6000	[illegible]	200
[illegible]	800	Օփօրթօ	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	3000	[illegible]	125
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					2000
[illegible] Մոնարք					8100

Իտլօ շոգենաւը, Նաւապետ Ուայթըն, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 24ին և հոկտ. 8ին աստ կ՚սպասուի։

Թրինիթարար շոգենաւը Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի գէպ ի հոկտ. 9։

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑՕ

Գործակալք

Թիւ 47-48, Քիւչիւք Միւմէ

409 Խան, Ղալաթիա

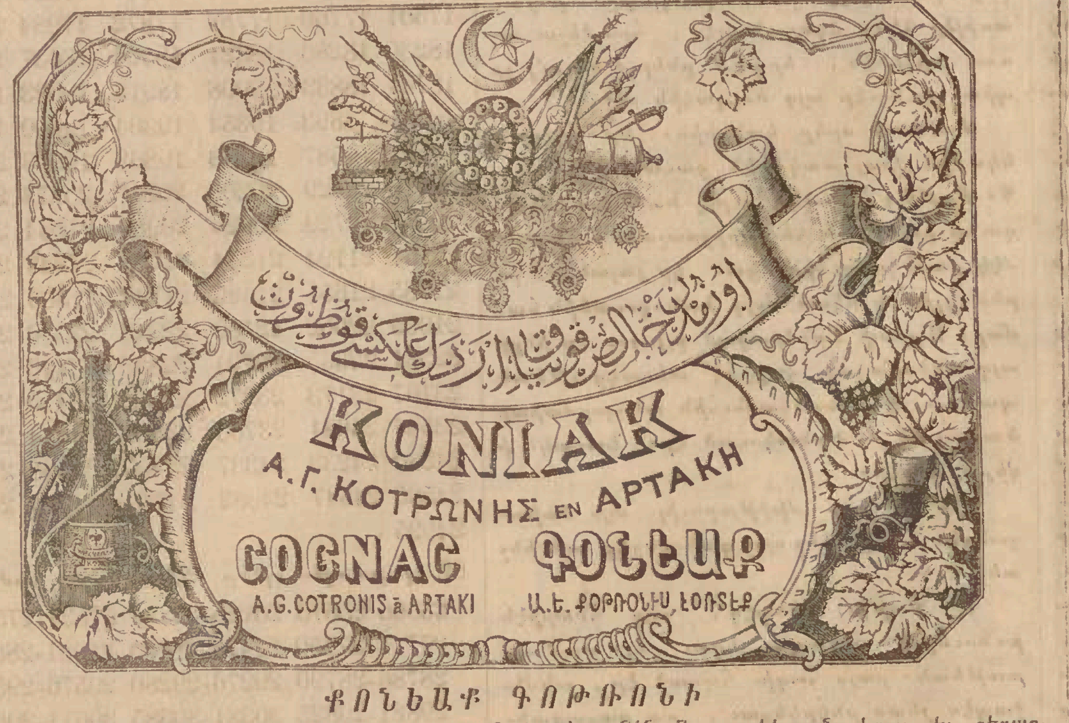

ՔՈՆԵԱՔ ԳՈԹՐՈՆԻ

Յիշեալ քոնեաքը տարրալուծուելով բժշկական վարժարանին մէջ, աղէկ գտնուեցաւ եւ գեղարուեստից արժան շքադրամ մը տրուեցաւ տիրոջը։ Կայս. պալատան հանքային տարրալուծիչ Պ. Մօռօ, քննելէ ետք յիշեալ քոնեաքը, նպաստաւոր տեղեկագիր տուաւ։ Պ. Պրահամի, Պ. Ծաննի, Մավրոէնի փաշա, Տքթ. Խորասանճեան, Զամպաքօ փաշա, նոյնպէս քննելով զայն՝ նպաստաւոր տեղեկագիր տուին։

Կեդրոնատեղին Ղալաթիա, Պէօյիւք Խալիլ փաշա խան Թիւ 6, Ֆինճանճըլար եօրկի Գօլարիտիի քով. Վէզնէճիլէր Պ. Սթավրօ Քիրեարիտիի դեղարանը, կամուրջին վրայ Պէօյիւքտէրէի շոգենաւին նաւամատոյցը Սթէֆանաքի ծխավաճառին քով, Պէշիկթաշ Քիլիսէ մէյտանին գազինօճի Ալիքսանին քով եւ ուրիշ ամեն տեղ։ 392

ՏՔԹ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԳԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Ի ՊԱՂՉԷ ԳԱՓՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինալի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենաաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 114

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Սպեղանման թուղթ Ֆայեառ եւ Պլէյն, կէս դարու յաջողութիւն։ Գերազանց դեղ ի բուժումն հոդացաւի, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], արտաքին ընտիր դեղ ընդդէմ [illegible] եւայլն։ Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ։ Սաորտգրութիւն պահանջել։

ՔԱՈՒՉՈՒԷ ՄՈՒՃԱԿ

(ԼԱՍԹԻՔ)

(ԵՒ ՄԱՆԹՕ ՄՈՒՇԱՄԲԱ

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ՌԻԲԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

NORTH BRITISH RUBBER Cº LIMITED TRADE MARK EDINBURGH

NORTH BRITISH RUBBER Cº EDINBURGH

Մայրաքաղաքիս մէջ երկար ատենէ ի վեր ճանչցուած է, թէ մեր քաուչուկէ մուճակները կը գերազանցեն հրապարակին վրայ գտնուածները թէ՛ իրենց ճաշակաւ եւ թէ հաստատուն զուտ կաուչուքէ շինուածքով։

Այս անգամ մեր յաճախորդաց փափագանաց համեմատ ընտիր բրդեղէն կերպասէ եւ զուտ կաուչուքէ շինուած խիստ ճեւաւոր և գիմացկուն մանթօ բերել տուած ենք։

Ինչպէս գործարանիս մուճակները նոյնպէս մանթօները ուրիշ գործարաններու շինուածին 2-3ը կը հինցնէ եւ մէջը բնաւ ջուր չառներ։

Մեր մուճակներուն ներսի կողմը, կշիռ մը՝ եւ դուրսի կողմը առիւծի պատկերը դրոշմուած է, եւ կը վաճառուին բոլոր քաուչուկէ մուճակ ծախողներու քով։ Իսկ մանթօները օձիքին ներսի կողմը կը դրոշմուի առիւծի եւ կշիռի նշանները, և կը ծախուի ի կեդրոնատեղին, ինչպէս նաեւ ի Զմիւռնիա Արմանտա շուկան, Համըմճաւատ Րիֆաթ էֆ.ի քով և ի Սէլանիկ պէղէսթէն շուկան գաֆաֆ Ասհէտ Մէհմէտ Օղլու քով։ Կեդրոնատեղին է, Կ.պոլիս, պաղճէ-Գաբու Գօժամյան օղլու խան դրան կից թիւ 13-14 մթերանոցը։ 800 7—45

ԳԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որք ամեն երկու շաբաթ կը բանին Լիվըրբուլ և Սէվ-ծովու գիծ

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
[illegible]	7718	[illegible]	4845
[illegible]	7718	[illegible]	4531
[illegible]	7391	[illegible]	4574
[illegible]	7268	[illegible]	2403
[illegible]	5567	[illegible]	2393
[illegible]	5517	[illegible]	2166
[illegible]	4809	[illegible]	2346
[illegible]	4557	[illegible]	2144
[illegible]	2148	[illegible]	899
[illegible]	1876	[illegible]	1855
[illegible]	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Չ. ՃՈԼԻ Գործակալ

Thomas C. Joly

Ալիքսիտտիս խան, Թիւ 401

17 Ղալաթիա

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլ և Միջերկրական գիծը բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնաչ	Անուանք	Թօնաչ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 31. Ճէյմս Սդրիթ Լիվըրբուլ

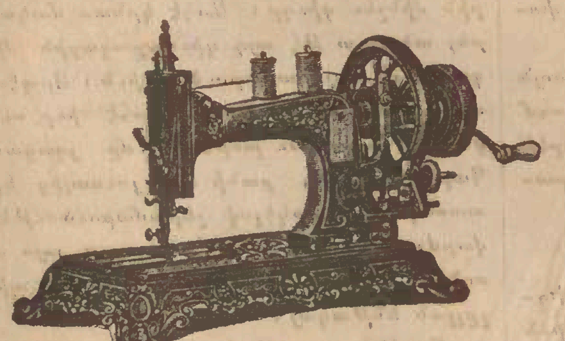
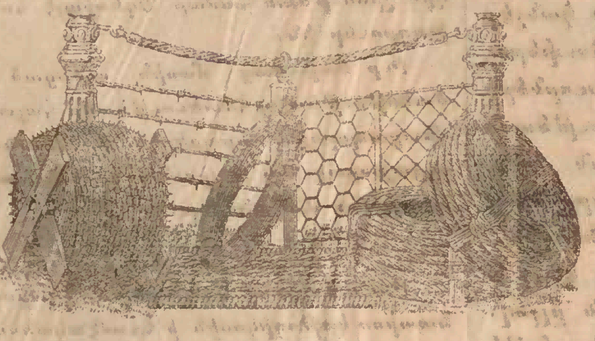
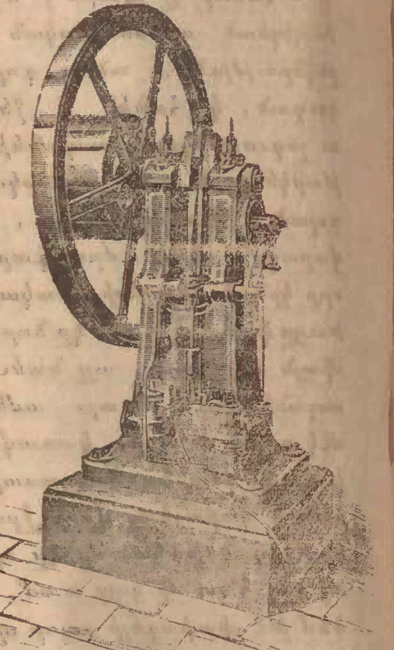
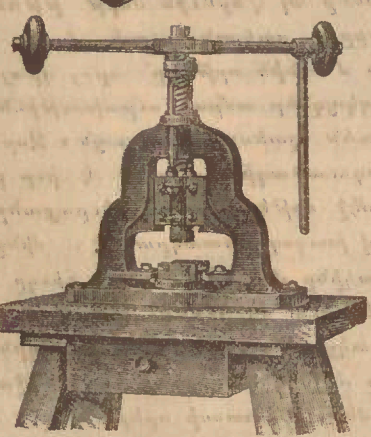

ԷՔՍԲՕՌ ՎԷՌԳԱՆՏ

ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ԱՐՏԱԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՇՐՋԱՆԱԿ

Մեքենաներու և գերմանական այլ արհեստական նիւթերու ցուցադրութիւն ի Ղալաթիա, Բէրչէմպէ Բազար, Թիֆաքճի խան (նախկին կեդրոնատեղի ծխախոտի Րէժիի)

Արհեստական, երկրագործական, ճարտարապետական, նաւային եւայլն, եւայլն ՆԻՒԹԵՐՈՒ և ՏԵՔՆԱՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌՈՒՄ։

Տեղեկութիւնք կը տրուին մեքենաներու, ամբողջ գործարաններու զետեղման վրայ։

Ցուցադրութեան մէջ կը գտնուին միշտ գեղեցիկ մթերք մը զանազան մեքենաներու, ջրհաններու, լոռհանոցի նիւթերու, գերմանական լինօլէօմի և ուրիշ վաճառքներու։ 798

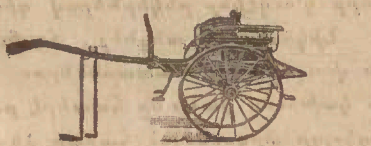
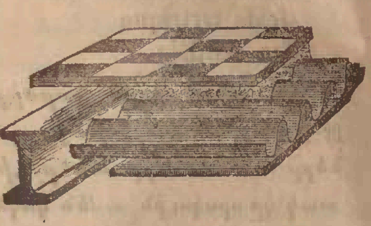
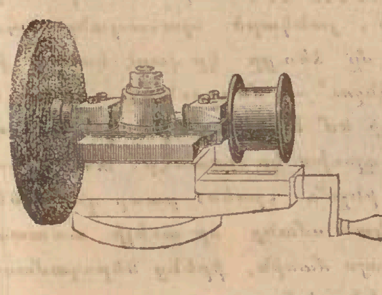

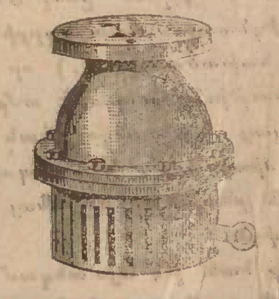
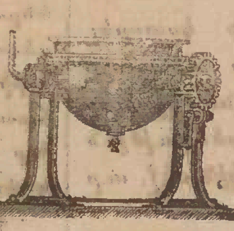
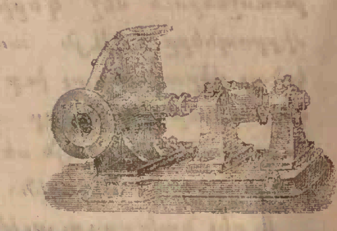

ՌՈՅԵԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՌԱՆՍ ՔՈՐՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան	Անգլ. ոսկի	4.000.000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է	»	35.000.000

Ընկերութիւնը կ՚ապահովագրէ քաղաքէն և գաւառներէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ԶԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ.

726 Պաղճէ Գաբու, Միւլամճըլար սոքաք, Ուիթալ Խան։

EMULSION SCOTT

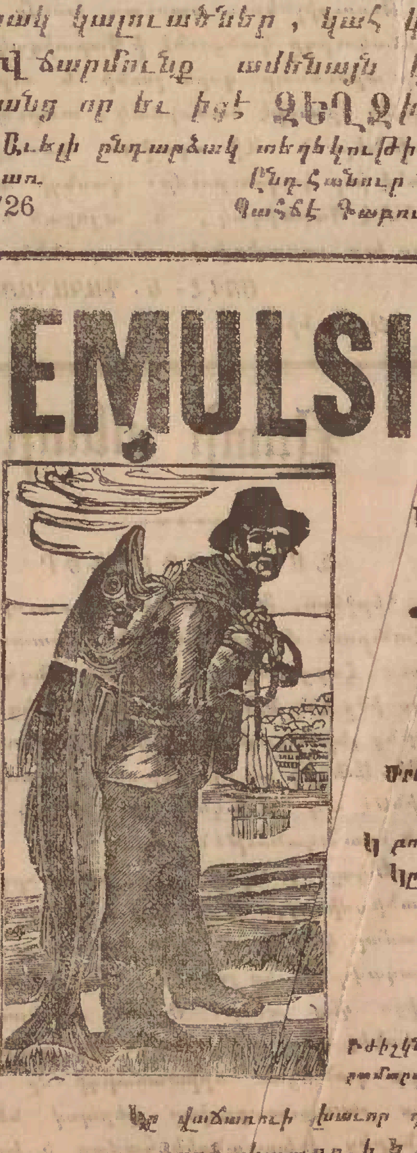

(ՋԳՈՎԻ ՕՃԱՌԱՆ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ՃՈՒՏ ԻՒՂ

Խմեցուելու շատ դիւրին և ախորժ

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԿՈՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ, ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորու ձկան համ ունի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիփոֆոսֆիտներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճղճմութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն

Կը վաճառուի խաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Ընդհ. պահեստ ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԷԼ

COMPᴱ RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հարթուղեաց տոմսակութիւնք

Եշ. 27.9 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 2ին [illegible]

[illegible] 28.10 [illegible] ուղղակի ուղղակի, ժամ 4ին [illegible]

[illegible] 29.11 [illegible] ուղղակի, [illegible] ժամ 10ին։

[illegible] 29/11 Ուղղակի գէպի Պաթում [illegible] [illegible] մինչեւ [illegible] ժամ 11ին։

[illegible] 30/12 [illegible] ուղղակի, ժամ 2ին [illegible]

[illegible] — Ս. [illegible], 28.10, [illegible] գէպի [illegible] նաւահանգիստները [illegible] Զմիւռնիա մէջ [illegible] Պէյրութ, Եաֆա, և Բօր-Սայիտ [illegible]։ 605

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՍԷՅԼԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պոլսոյ գիծը [illegible]

«Արմէնի» շոգենաւը, հոկտ. 10ին Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Գաւաքէն։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաւ ուղեւորութիւնք ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

[illegible]

Նաւուղեկցի, ուղեւորութեան և [illegible] համար

Դիմել առ գործակալս

ԹԻՒՐՔԷԼ ՐԷՑՈՒԼ

477 [illegible] Ֆրանսէ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ